

1
EL TIEMPO
Laiikas

Gegužis – Mayo 1949 II m. Nr. (9) 5

"Laiko" Garbės Leidėjai

Emilija ir Antanas Brazilai, Emilija Čekanauskienė, Katalina ir inž. Jonas Čekanauskai, Konstancija Deveikienė, Bronius Eidukonis, Juozas Musteikis, inž. Jonas Ramanauskas, Pranas Ramanauskas, Paulina ir Vladas Urbiečiai.

BRONIUS EIDUKONIS yra šio "LAIKO" numerio Garbės Leidėjas. Gimęs ir augęs gražiajam Vabalninko valsčiuje, Biržų apskrityje, p. B. Eidukonis 1923 atvyko į Argentina, kur 1929 m. vedė p-lę Stefą Kriovaitę, taip pat aukštaite, gimusią ir augusią tame pačiame Vabalninko valsčiuje. Būdami gabūs ir darbštūs pp. Eidukoniai jau 1936 m. atidarė nuosavą kėdžių fabriką, kuriame gaminamos įvairaus stiliaus kėdės viešbučiams, kavinėms, raštinėms ir privatiems butams. Neseniai pp. Eidukoniai paristatė dviejų aukštų namą Salta gatvėje, nr. 265, kuris yra pats didžiausias ir gražiausias namas toje gatvėje. Jų duktė Marija Magdeleona lanko komercinę mokyklą ir ima piano pamokas. Be ispanų kalbos ji puikiai kalba lietuviškai ir myli savo brangųjį tėvų kraštą—Lietuvą. Šiandien pp. Eidukoniai yra vieni iš pirmųjų lietuvių pramonininkų Argentinoje, kurių turtas jau toli prašoka pusę milijono pezu.

"LAIKO" Redakcija ir Administracija sveikina savo naująjį Garbės Leidėją ir dėkinga širdimi linki jam ir toliau kelti gerą lietuviškosios kolonijos vardą ne tik pramonės, bet ir kultūros srityje.

Vyčių žodis

Nauja Vyčių Valdyba.

Argentinos Liet. Jaunimas "Vyčiai" š. m. kovo 20 d. turėjo svarbų susirinkimą, kuriame buvo išrinkta nauja dr-jos valdyba: pirmininkas — S. Jukna, vice-pirmininkas — J. L. Stankevičius, sekretorius — C. Balsis, vicesekretorius — A. Matulionis, kasininkas — M. Valentinas, aktų sekretorius — S. V. Labunskas, asesorius — A. Dubickas, informatorius — V. Mankeliūnas, informatoriaus padėjėjas — P. Barisaukas ir J. Simanauskas.

Mergaičių Sekcijos Valdyba.

Kartu buvo išrinkta ir mergaičių sekcijos valdyba: pirmininkė — E. Grigaliūnas, sekretorė — A. Tankūnas, kasininkė — T. Yotantas, kasininkės padėjėja — E. A. Butkus.

Išdalinti Vyčių ženkleliai.

Balandžio 10 d. J. E. vysk. P. Būšys M.I.C. per iškilmingas mišias, kurioms patarnavo 6 vyčiai, pašventino naujus dr-jos ženklelius, kurie tuojau po mišių buvo išdalinti visiems juos užsisakiusiems vyčiams. Ta proga Dvasios Vadas V. Raitelis M. I. C. tarė nuoširdų žodį, ragindamas visur ir visuomet būti gerais katalikais, susipratusiais lietuviais ir ištikimais Argentinos piliečiais.

PARENGIMAI LIETUVIŲ SALĖJE

Brasil 835, Avellaneda

1949 m. gegužės 8 d., **sekmadienį**: Moterų ir Mergaičių dr-ja "BIRUTĖ" ruošia iškilmingą Motinos Dienos minėjimą. 10.30 val. iškilmingos pamaldos už gyvas ir mirusias lietuves motinas. 17 val. Lietuvių Salėje iškilmingas Motinos Dienos minėjimas. Programoje vaidinimas "Sekminių vainikas", gyvasis paveikslas ir kt. Po programos šokiai, griežiant "Kanklių" orkestrui.

1949 m. gegužės 15 d., **sekmadienį**: Jaunimo dr-ja "Vyčiai" rengia linksmą popietį su šokiais ir bufetu. Pradžia 17 val.

1949 m. gegužės 22 d., **sekmadienį**: Šv. Cecilijos Choro parengimas. Nauja įdomi programa su dainomis, šokiais ir bufetu. Pradžia 17 val.

1949 m. gegužės 29 d., **sekmadienį**: Didelis Šeimų iškavas Vakaras su šokiais ir bufetu. Pradžia 17 val.

1949 m. birželio 4 d., **šeštadienį**: Pianito Andriaus Kuprevičiaus ir smuikininkės Elenos Kuprevičiūtės Koncertas. Išpildomi pasaulinio garso muzikų kūriniai. Patariama bilietus įsigyti iš anksto. Pradžia lygiai 21 val. (9 val. vakaro).

1949 m. birželio 5 d., **sekmadienį**: Linksmas ir pramogingas Popietis su šokiais ir bufetu. Pradžia 17 val.

1949 m. birželio 12 d., **sekmadienį**: Lietuvai Išlaisvinti Centras Argentinoje ruošia didžiulį 9 metų Lietuvos užgrobimo paminėjimą. Prieš piet, 10.30 val. Liet. Aušros Vartų bažnyčioje iškilmingos pamaldos už Tėvynę. Po pietų 17 val. Iškilmingas Aktas su plačia menine programa Lietuvių Salėje.

Atsiųsta paminėti:

Lietuvos sovietizacija 1940-1941 m. Lietuvos Teisininkų Tremtinių Draugijos leidinys, Augsburgas 1949 m., 48 p. Tai objektyvus ir išbaigtas lietuvių tautos teisinio gyvenimo tragedijos paveikslas pirmosios bolševikinės okupacijos metu. Kaina nepažymėta. Galima užsisakyti per "LAIKO" Administraciją.

PAIEŠKOJIMAS

Gudonių Petro ir Povilo, kilusių iš Linkuvos valsč., šiaulių apskr. paieško pusbrolis Černiauskas Antanas: 8184 sab. serv. co., 84 Sob., Suprn. Co. A. P. O. 403 A.U.S. Army c o. p. M., New York, N. Z., U.S.A. Zone, Alemania.

Viršelio paveikslas vaizduoja Motinų Motiną (La Pietá), savo didžiam skausme išreiškiančią pavergtosios Tėvynės motinų liūdesį ir skausmą. Tai garsioji Michelangelo statula, esanti šv. Petro bazilikoje Romoje, kurią genialusis skulptorius pagamino 1500 m., teturėdamas vos 25 m. amžiaus.

EL TIEMPO Laikas

MĖNESINIS LIETUVIŲ ŽURNALAS
LEIDŽIAMAS BUENOS AIRES'E
REDAGUOJA: REDAKCINĖ KOLEGIJA

REVISTA MENSUAL LITUANA

Director Responsable: P. Casimiro Vengras

Redakcijos ir Administracijos adresas: Mendoza 2280,
Avellaneda, Buenos Aires (Argentina) T. E. 20-9027
PRENUMERATOS KAINA: Argentinoje metams 10
pezų, pusei metų 5 pezai, atskiras numeris 1 pezas.
Uruguay'uje metams 4 Urug. pezai. Šiaurės Ameri-
koje ir kitur metams 2 doleriai.

Gegužis - Mayo 1949

II m. Nr. (9) 5

Dr. A. Maceina

Motinos Dienos Prasmė

Jau keliolika metų visame pasaulyje švenčiama Motinos Diena turi žymiai gilesnę prasmę, negu mes ją teikiame jai savo išskilmėmis ir minėjimais, savo prakalbomis ir vaidinimais. Paviršium žiūrint, Motinos Diena dažnai yra pergyvenama kaip padėkos šventė. Mes dėkojame savo motinoms už jų vargus ir rūpesčius, už jų meilę ir atsidėjimą. Šiam reikalui perkame gėles ir dovanas, sakome eilėraščius, siunčiame sveikinimus bei linkėjimus. Ir visai teisingai. Argi mūsų motina nėra pelniusi padėkos ir pagarbos? Ar yra pasaulyje kuri kita būtybė, kuri būtų tiek savęs pačios mums atidavusi, kiek mūsų motina? Juk mes gyvename jos gyvybe. Visas mūsų dvasios statinys rymojant tų, kartais ret neužčiuopiamų, pastabų, atodūsių bei paskatų, kurių savo vaikystėje mes esame gavę iš savo motinos. Prasminga tad yra bent vieną metų dieną skirti jos pagarbai ir padėkai. Tai psichologinė Motinos Dienos prasmė.

Tačiau ja viena ši šventė neišsismia. Daugelis šios dienos bruožų kelia aikštėn ne tik individualinį, bet ir visuomeninį jos pobūdį. Motina čia yra pagerbiama ne tik kaip mano ar tavo globėja, ne tik kaip mano ar tavo auklėtoja bei prižiūrėtoja, bet ir apskritai kaip naujos gyvybės šaltinis, kaip nuolatinė žmonijos atnaujintoja bei palaikytoja. Pastaraisiais dešimtmečiais neviena tauta pamiršo pirmąsį Kūrėjo paskyrimą daugintis, augti ir apvaldyti žemę. Nevienas luomas savo šeimos gyvenimą pavertė bepareiginių teisių židiniu. Neviena moteris leido nužudyti savo meilės vaisių. Todėl Motinos Diena kaip tik ir nori kelti aikštėn gyvybės atsiradimo prasmingumą ir paskatinti žmones priimti ant savęs prieauglio našta. Šalia padėkos ir pagarbos esančioms motinoms šita šventė nori būti padrasinimas būsimosioms. Ji nori būti paskatos šventė, švenčiama pavasarį, kada nauja gyvybė nepaprastu ryžtingumu bunda po ilgo žiemos snaudulio. Tai socialoginė Motinos Dienos prasmė.

Tačiau ir tai dar neviskas. Motina nėra tik atskiro asmens globėja, tik naujos gyvybės gimdytoja, bet ir moteris. Moteriškumas yra motiniškumo pagrindas, ne atvirkščiai. Pagerbdami motiną kaip mūsų globėją, nemiegojusią daug naktų ir išliejusią daug ašarų, mes tuo pačiu pagerbiame jį moteriškąjį pradą, kuris vienas tegali teikti mums globos bei priežiūros. Pagerbdami motiną, kaip naujos gyvybės šaltinį, iš kurio teka žmoniją atnaujinanti bei palaikanti srovė, mes taip pat pagerbiame moteriškąjį pradą, nes jame viename gimdymas pasiekia aukščiausio ir nuostabiausio laipsnio. Psichologinė ir socialoginė Motinos Dienos prasmė nurodo į dar gilesnę prasmę, susitelkusią aplinkui moterį, tą antrąjį žmogiškumo polių, kurio vaidmuo yra rė kiek nemažesnis, negu vyro. Motinos Diena, todėl virsta ne tik padėkos, ne tik paskatos, bet ir moters prasmės šventė. Ji stato prieš mūsų akis kitą žmogiškojo gyvenimo pusę, kitą jo atžvilgį, kurį vykdo jau nebe vyro, bet moters rankos ir širdis. Tai antropologinė Motinos Dienos prasmė. Jeigu padėkos atžvilgis mus veda į globojantį ir ugdatį motinos vaidmenį, jeigu paskatos atžvilgis mums kelia gyvybės prasiidėjimo paslaptį, tai moters prasmės atžvilgis mums mėgina atskleisti moters žmogiškumo gelmes. Jų šviesoje moteris mums pasirodo ne tik rūpestinga globėja, ne tik nesuskaitomų žmonijos kartų palaikytoja, bet paties žmogiškumo nešėja bei skleidėja tiek atskiro asmens, tiek ir bendruomenės gyvenime.

Kas tad yra Motinos Diena giliausia prasmė? Tai moters diena. Tai moteriškosios asmenybės diena. Pasaulis pavargo vyriškosios dvasios racionalizme ir siaurume. Jis suskilo ne tik gamtoje, bet ir kultūroje. Todėl jis šiandien šaukiasi moters, kuri savo meile apvaldytų įsisiūbavusią laikinę jėgą, kuri savo globa bei rūpesčiu išgelbėtų šaltą ir beširdį heroizmą, kuri sava kūryba statytų naują žmogų ir naują gyvenimą. Pasaulis laukia

žmonos ir motinos, laukia pilnutinės moteriškosios asmenybės, kad ši savo rankomis saulės švieson iškeltų žmogaus mįslę, ją atspėtų ir sunkioje mūsų tikrovėje įvykdytų.

Motinos Diena yra šio lūkesčio simbolis. Pavasarį, kada atgimanti gyvybė kiekvieną pripildo ilgesio bei nerimo, mes taip pat švenčiame ilgesio bei nerimo šventę, Moters šventę, kuri sakyte sako, kad mums negera būti vieniems, kad mes nerandame atgimančiame pasaulyje nieko į save panašaus, kad mums reikia naujo žmogaus, antro žmogaus, per

kuri mes taptume pilnutiniais žmonėmis ir kurtume pilnutinį gyvenimą. Rainer Maria Rilke savo "Apreiškime" į savo angelo lūpas deda moters atžvilgiu tokius žodžius: "Tu nesi arčiau prie Dievo. Visi mes Jam taip lygiai tolimi. Tik nuostabiai palaimintos tavo rankos". Moteris yra toks pat žmogus, kaip ir vyras. Tačiau savo konkrečioje egzistencijoje ji turi nuostabios šviesos. Moters rankos yra nuostabiai palaimintos, nes joms yra patikėta žmogiškosios asmenybės kūryba. Giliausia tad prasme Motinos Diena yra moters kūrybos šventė.

JULIUS SLOVACKIS

Motinai

Suvirps širdis tau, motin, kai išeisi
Į viešą kelią ir matysi grįžtančius.
Mane, mano šarvus kietus prakeiksi,
Ir mano ištvermę, ir mano didį ryžtą.

Jėgų gyventi duočiau grįžęs tau, žinau tai.
Bet, jei, paklaustų kas, kodėl negrįžtu
laukiamas —

Tu atsakyk: — mano sūnus auchoja save tautai.
Jai siunčia žvilgsnį jis ir liūdi, šaukiamas.

Tau siunčia žvilgsnį jis, į jį sukrovęs viltį.
Pamačius žvilgsnį tą, matytumei jo kartų
Liūdesį. Nenori grįžti jis. Verčiau kapuos
nutilti,

Kančios ir skausmo karčią taurę gerti.

NUOSTABIOS MOTINOS

RANKOS

GABRIELA MISTRAL

ŠVELNUMAS

(Iš ciklo "Motinų Poemos")

Miegančiam kūdikiui, kurį savyje nešu, mano žingsnis sulėtėjo ir įtikėjo mano širdis nuo to laiko, kai paslaptį pradėjo nešti.

Mano balsas yra jautrus kaip meilės styga, kurią aš bijau paliesti.

Mano akys jieško dabar skausmingų veidų, matančių ir suprantančių mano skruostų bal-tumą.

Bailiai žengiu į žoles, kur turi susisukę savo lizdelius paukštytės. Ir per laukus einu atsargiai: žinu, kad daiktai ir medžiai turi miegančius kūdikius, ties kuriais jie šakomis budi.

Vertė J. Kėkštas.

Atleisk jam, motin, kad varge, be vietos
Jis blaškosi lyg lapas audroje palaidas.
Jeigu ne tai, kad Dievą jis turėtų
Apleisti — tavęs tikrai nebūt apleidęs.

Vertė J. Kėkštas

Alfonsas Grauslys

Oskaras Milašius — Meilės Poetas

10 metų mirties sukakčiai paminėti

1939 m. kovo 2 d. Fontainebleau miestely prie Paryžiaus netikėtai mirė didžiausias mūsų laikų krikščioniškas poetas — Oskaras Milašius. Nors didžiąją savo gyvenimo dalį išgyveno Prancūzijoje ir rašė prancūziškai, tačiau mums jis labai artimas. Artimas, nes gimęs istorinės Lietuvos teritorijoje, jautėsi lietuvis, kaip diplomatas naujosios Lietuvos naudai Prancūzijoje dirbo, kaip rašytojas lietuvių tautą garsino ir Lietuvą mylėjo. Savo lietuviškumą taip aiškiai skelbė, kad visi apie jį rašantieji jį vadina lietuviu.

Kai šiandien jo garsas vis labiau auga, kai jis poezijoje laikomas tas, kas buvo muzikoje Bethovenas (Augustas d'Halmar), kai anot to paties rašytojo, Milašius "gal būt mūsų laikų poetų poetas", kai Prancūzijoje susibūrė rašytojai į draugiją jo vardu pavadintą, kai ten pat leidžiamas žurnalas jo kūrybai nagrinėti, reikia ir mums lietuviams jį giliau pažinti. Nėra abejonės, kad lietuvių tauta nėra turėjusi didesnio poeto už jį: jis yra mūsų pasididžiavimas.

Didžiuosiuose žmonėse įdomiausias yra jų vidaus pasaulis, jų **dvasios veidas**. Įsiskaičius į Milašiaus gerbėjų raštus apie jį, įsigilinus į jo paties kūrybą ir gyvenimą, taigi įsižiūrėjus į tą jo dvasios veidą, mes pajuntame jo donžuanizmą, jo vienišumą, jo buities tragiškumą. Tačiau antroje gyvenimo pusėje sutinkame jį triumfuojantį, Didžiąją Meilę suradus.

Milašius — **Donžuanas**, bet kitokia prasme, negu paprastai tas žodis suprantamas. Jis nėra moterų viliotojas, suvedžiootojas, kuris tik jų kūno geidžia, jomis žaidžia, jų nemylėdamas. Jis ieško didelės meilės, meilės grynos, pastovios, neperdegančios, meilės tikros.

"Aš ieškojau meilės visur, kur tik turėjau vilties ją surasti..." (Milašius).

Tačiau šitokios meilės, kaip jis ją suprato, jis rasti negalėjo. Jis matė, kaip meilės vardu, mūsų žemų sąvokų amžiuje, vadinama tai, kas nėra meilė, kas nėra sielų bendravimas, o vien tik kūno šėlimas.

Jis jautė meilės tragediją, kai dvasia ilgisi visai ko kito, ko kūnas jai negali duoti. Dar daugiau, jis matė gyvenimą pilną pavyzdžių, kai išbujojęs kūniškumas gesina meilę. Ir todėl ilgėjosi meilės nuo kūniškumo aptemdymų laisvos.

Milašiaus supratimu **tikrosios meilės pagrindas ne kūnas, bet dvasia. Tikroji meilė ne iš kūno kyla, bet iš augštybių ateina ir į augštybes veda**. Jam "meilė kaip baltas žirgas, tykiai iš platybės ir pastovybės šaltinių geria" (Mi-

lašius). "Visos asmeniškios meilės yra ne kas kita, kaip pasireiškimo formos vienintelės meilės, amžinosios meilės" (Milašius).

Šitokią meilę jis augščiausiu vertinimu vertina šitokios meilės ilgisi; ieško moters, kuri tokiai meilei būtų pribrendusi.

Šitokia meilė jam gyvenimo pagrindas, laimės šaltinis, tai, ko vien priminimas išspudžia jam džiaugsmo ir susijaudinimo ašaras iš akių.

Apie šitokią meilę kiek gražių augščiausios poezijos puslapių jis yra savo kūryboje prira-

Pramonininkas Bronius Eidukonis, šito "LAIKO" numerio Garbės Leidėjas.

šęs! Reikia tik pasiskaityti jo romaną "L'Amoureuse Initiation", kurį kai kurie kritikai vadina gražiausiu veikalu visoje prancūzų literatūroje, kad įsitikinti jo jausmo gilybe, didybe ir džiūgavimu.

"Tai buvo pats gyvenimas, pažadėtoji karalystė, vaikščiojimas po pienu ir medum tekančią meilės žemę... gyvenimas pasidarė vienas begalinis, gilus, skambus teigimas... mistiškas pavasaris pasklido mano sieloje... aš visas virtau širdimi... aš šypsojau, nes niekada nebuvau sapnavęs taip tyraus, didingo, taip gražaus sapno..." (Milašius).

Siela tapo "gilios meilės pašventinta, nes anot jo, jei gyvenime būna ko neskaistaus, tai tik dėl tikros, gilios meilės trūkumo.

O tačiau moters, kuri tokioms augštos meilės sąvokoms būtų priprandusi, jis nesurado. Jei kuri ir atrodė jo dvasiai artima, tai arba ji nebuvo laisva, arba jis ją nusivildavo. Ir pasiliko vienišas, nevedęs.

Los croatas celebran el VIII Aniversario de la renovación de su Independencia Nacional

El 10 de abril los croatas, en la Argentina y en otras partes del mundo, celebran el octavo aniversario de la renovación de su independencia nacional.

Los croatas son un viejo pueblo europeo que ha tenido ya en los siglos lejanos su estado nacional, fuerte y poderoso que, por ejemplo, en el siglo X tenía la más poderosa fuerza militar, especialmente la armada naval en el mediterráneo. Después de la extinción de la dinastía de sangre croata, los croatas entraron en la unión con Hungría (1102), pero conservaron en adelante su completa independencia. Más tarde, junto con los húngaros, reconocieron a los reyes austriacos, para el bien común de los intereses europeos, frente la amenaza de la invasión turca, pero con todo esto conservaron los atributos de la independencia estatal.

El reconocimiento de los reyes de sangre extranjera presentaba sólo una táctica para defenderse contra el enemigo, pero los croatas tenían siempre sus virreyes en su patria Croacia y deseaban, en la primera ocasión propicia, renovar su completa soberanía nacional. Como la nación pequeña, más que decimada en las innumerables luchas y devastaciones de los invasores, no pudieron realizar ese objetivo hasta el año 1918, cuando se disolvió el estado austro-húngaro. Pero no lograron conservar su independencia. Los serbios, quienes tentaban ampliar su poder, se hallaron en aquel momento al lado de los

vencedores. Ellos lograron convencer a los organizadores de la paz que era necesario crear un Estado ajeno (el 1º de diciembre de 1918) a los croatas.

Pero los croatas nunca reconocieron a ese estado de "Yugoslavia" proclamado por el rey Alejandro.

Ellos luchaban por su soberanía nacional completa y esperaban el momento más propicio. Este momento llegó cuando los alemanes atacaron a "Yugoslavia". El rey y los ministros huyeron, los generales y el ejército se dispersaron. Los croatas desarmaban a los soldados serbios, a los cuales consideraban como sus ocupadores y proclamaron su Estado Independiente (10 de abril de 1941).

Los croatas como también las demás naciones europeo-orientales, se equivocaron, en vez de ser protegidos, fueron entregados a los regímenes comunistas. La mayoría del ejército croata fué fusilada, ahorcada y matada por los comunistas de Tito, mientras una parte muere en los campos de concentración y las cárceles yugoslavas.

Croacia hoy pasa por una ocupación sangrienta, en la cual el pueblo muere de hambre y decenas de miles de personas junto con el monseñor Stepinac, esperan su trágico fin en las cárceles y en los trabajos forzados. La única "culpa" del pueblo croata es, que desea ser libre y no abandonará la lucha por la libertad nacional y por su soberanía, hasta que las consiga.

TRAGIKOMISKAS ĮVYKIS ECUADORE

Š. m. vasario 13 d. Ecuadore sostinės Quito gyventojai, kurie apie 11 val. vakarų klausėsi radio, buvo pritrenkti natikėtos žinios: Marsas užpuolė Žemę! Esą nusileidę milžiniško dydžio cilindrai, iš kurių pasirodė keistos būtybės, slenkančios sostinės kryptimi.

Kilo neįsivaizduojama panika. Baimės

Augštos sąvokos apie meilę ir moterį nutolino jį nuo realios moters. Moteris jo sieloje ant perdaug augšto piedestalo buvo pastatyta ir todėl jis jos nepasiekė. Dėl sieloje nešiojamo moters idealo jis paaukojo apčiuopiamą moterį, dėl meilės didingos sąvokos jis paaukojo apčiuopiamą meilę. Dėl poezijos jis atsisakė gyvenimiškos prozos. Nors pasiliko nuvedęs, bet moteris buvo jo dvasiai artima ir gal todėl ypač artima, kad jis buvo nevedęs; moteris, nežinomoji moteris arba moters idealas, jo buvo mylima ir gal todėl ypač mylima, kad jis buvo nevedęs. Juk kaip dažnai per vedybų kūnišką artimybę moteris nužengia iš tos augštumos, ant kurios ji stovėjo vyro sieloje! Tuo tarpu nevedusio, bet kilniai jaučiančio vyro sieloje moteris visada pasilieka išaugštinta, visada meilės, prisirišimo ir pagarbos smilkalai prieš ją smilksta.

(B. d.)

apimti radio klausytojai bėgiojo gatvėse, kai kurie tik naktiniuose baltiuose, vienas antrą klausinėdami, ar dar toli Marso kariuomenė? Sąmyšiui didėjant, gatvėse pasirodė ištisos šeimos su vaikais, ieškodamos išsigelbėjimo.

Tik vėliau paaiškėjo, kad jokio užpuolimo nebuvo, o per radijo buvo transliuojama H. G. Wells'o fantastinė apysaka: "Karas tarp dviejų pasaulių".

Tada minios baimė virto pykčiu. Kerštu degdami, apgauti radio klausytojai padegė radio stotį, neleisdami niekam iš pastato išeiti. Didelė stoties personalo dalis — virš 20 žmonių — žuvo liepsnose. Stoties pastatas ir kai kurie gretimi sudegė visiškai. Materialiniai nuostoliai siekia virš 100 milijonų sucrų (Ecuadore piniginis vienetas).

Panašių atsitikimų pasitaiko ir daugiau karštuose kraštuose. Pvz. dar visi puikiai prisimename tragiškus Bogotą įvykius prieš metus laiko, Panamerikinės Konferencijos metu. Užtenka kartais ir savaime nereikšmingos priešasties, kad karšto temperamento žmonėse išsiiebtų pavojaus kibirkštis, kuri staiga virsta didžiuliu gaisru, apimančiu plačias mases ir galinčiu baigtis kruvina katastrofa.

A. Z.

Elena Noreikienė

MŪSŲ MOTINA

“O atsimenu namelį aš gimtiniį savo,
Kur motulė prie ratelio supdama
niūniavo.
Ir dainelė ta lopšinė, ta daina
motulės,
Ir šiandieną man ausyse skamba
čiūčia liūlia...
Kai į saulę pažiūrėsiu, vakaro saulutę,
Man ji primena kaip gyvą mylimą
motutę...

Motina tai — vardas, iš visų vardų gražiausias. Jame aidis visas krikščioninės kūdikystės džiaugsmas, jame spindi visi jaunystės mieliausi prisiminimai, jame glūdi mūsų visų švelniausi jausmai.

Motinos gyvenimo dalia yra auka. Kiek kartų švelni motinos meilė davė gyvybę naujam žmogui, tiek kartų ji žvelgė mirčiai į akis. Gyvybės aukai pasiruošusi, motinos meilė yra galingesnė už pačią mirtį. Šiaurės Amerikos pakrantėje plaukė ekskursija. Netikėtai baisus sprogimas mašinų skyriuje perplėšė laivą pusiau. Kaip paprastai, gelbėjimosi pirmenybė buvo suteikta moterims. Vienai motinai su dukrele teko paskutinis gelbėjimosi ratas. Išikabinusios į jį, jodvi pradėjo skęsti. Ką daro motina? Ji palieka galbėjimosi ratą savo dukrelei ir, palaiminusi ją, nuskęsta negailestingose Atlanto bangose. Tokių pavyzdžių pilna žmonijos istorija.

Štai kodėl žymusis auklėtojas L. Iobmann'as perspėja, kad “moteris, nenorinti aukotis, tenesiryzta būti motina”. Motinos džiaugsmas yra kūdikio džiaugsmas, motinos skausmas yra jos kūdikio skausmas. “Ir jeigu motinos širdis būtų vienoje žemės rutulio pusėje” — sako rašytojas M. Herbertas, — “o jos kūdikis — kitoje. tai motinos meilė pasiektų jį per kalnus ir klonius, ugnį ir vandenį, per tamsias prarajas ir beribes jūras. Taip, mažoje motinos širdyje dega meilė, didesnė už visą pasaulį”.

Nors ir didesnė už visą pasaulį, motinos meilė yra neatskiriama nuo tėvynės. Tėvynė — tai bendroji visų Motina. “Ten močiutė užlingavo raudomis mane į krūtinę skausmą savo liejo nežinia” (Maironis). Ten kuklios rugiagėlės moja melsvomis galvutėmis iš aukso rugių lauko ir žydičiomis pievomis čiurleną upeliai nepaįstamai kartoja motinos dainuotą lopšinę. Tenai lengvučiai debesėliai užsimąstę žiūri į gilių ežerų veidrodžius ir gimtieji nameliai su vyšnių sodais ir pakelės rūpintojėliais skleidžia tą pačią saugią ramybę, kuri atgaivindavo mus, užmigusius ant motinos kelių...

Malda prie tėviškės Rūpintojėlio...

Nuliūdusi ir svetimųjų išniekinta, savo išblaškytų vaikų sugrįžtant laukia visų mūsų bendroji Motina ir Tėvynė — Lietuva. “Tikiu vėl kada nors paglostys mano veidą rankelės tavo švelnios, kvapios, kaip tos rožės, ir tavo liūdnos akys man šypsterės laimingai. Prie rankų tų brangių pripuolus, ilgiom lūpom, kaip Tomas Viešpaties žaizdas kai palytėjo, sušuksiu laimėj skęsdama: MAMATE MANO!” (Marija Pečkauskaitė).

Nežmoniškas tiesos iškreipimas. — Vienoje Lietuvos vietoje bolševikai sugavo tris brolius partizanus. Žiauriai juos nukankinę, paliko miestelio aikštėje išniekintus. Tai sužinojusi, partizanų motina ilgai verkė ir budėjo, suklupusi prie savo sūnų lavonų. Šitą įvykį bolševikai tuojau sumanė paversti savo propagandai. Jie nufotografavo prie savo sūnų lavonų klūpančią motiną ir įdėjo į laikraščius su ligi šiolei niekur nematytu parašu: “Taip motina keikia savo sūnus, kurie išdrįso pasipriešinti draugams sovietams”. ... Tokius jausmus gali turėti tikriausiai tik bolševiko širdis, kuriai svetimas yra visoks žmoniškumas.

1949 m. gegužės 21 d. (šeštadienį)

Lituvų Salėje (Avellanedoje)

įvyks

Juozo Kėkšto

AUTORIŠKAS POEZIJOS VAKARAS

Pradžia 21 v.

Įėjimas \$ 2.—

PRIEŠKARINĖ IR POKARINĖ IMIGRACIJA

Rašo "LAIKO" bendradarbis A. J. Putinas, senas Argentinos gyventojas

Ne rožėmis klotas išeivio kelias. Visi turėjome pereiti skaudų Golgotos kelią, kolei prisimušėme prie padoresnio gyvenimo. Nemažas mūsų skaičius suklupo po sunkia klajūno našta.

Palyginus su pirmąja išeivija, varginčiausias yra tremtinio gyvenimas. Kurie pateko į Vakarų Europą — tiems dar pusė bėdos. Tačiau atsidūrusieji Sibire kenčia lėtai šalčio, bado ir nuovargio mirčiai pasmerktų jų kančias. Jų padėtis yra kur kas blogesnė už senovės vergų ir už raminių gyvulių, kuriuos šeimininkas naudoja savo reikalam, bet specialiai nekankina. Žmogui, to nepatyrusiam ir gyvenančiam laisvuose kraštuose šitų atominio amžiaus vergų buvimas yra nesuprantamas ir stačiai neįtikimas.

Tremtiniai, kurie atvyko į Pietų Ameriką iš Anglijos, Italijos ar Vokietijos, turi geresnę dalį, negu mes. Jiems nereikia bastytis su čemodanais po laukus, klaidžioti džunglėse. Juos paprastai pasitinka giminės, draugai, pažįstami, Imigracinio Komiteto bei spaudos atstovai. Pagal išgales pasirūpinama pastoge ir darbu, kurio šiandien netrūksta.

Visai kitaip buvo su mumis. Tekdavo pėstiem su ryšuliais ant pečių apkeliauti pusę Argentinos, kolei gaudavom darbą. Prie fabriku vartų ištisom dienom šimtais eilėje sto-

vėdavom, o vakare nuleidę galvas kiūtindavome atgal į kokią pašiūrę arba pramiegodavome ant gryo lauko. Kitą rytą vėl tas pats bekalbio bedarbio stumdymasis. Neretai besigrūdant prie fabriko vartų ir kruvinų susidūrimų būdavo.

Gavusieji darbą išdirbdavo po kelias paras beveik be jokio poilsio. Būdavo atsitikimų, kad darbininkas, išdirbęs po dvi tris paras sunkiam darbe skerdykloje (frigorifike), parėjęs namo imdavo šauktis pagalbos, réplio-damas grindimis, nes paeiti nestengdavo. Ir vis dėlto šiandien daugis neblogai gyvena: turi nuosavybes, įmones, dirbtuves, fabrikus. Jau nenaujiena matyti lietuvių automobilyje važiuojanti.

Šiandien ir darbininkas turi žmoniškesnes sąlygas: turi nustatytas 8 darbo valandas, apmokamas atostogas, nemokamą gydymą ir neblogą atlyginimą. Nežiūrint, kad viskas gerokai pabrango, darbininkai kaip niekad švąistosi pinigais. Darbu netrūksta, kultūrinis bendravimas auga. Todėl Europoje tebesantiems tremtiniais Argentinos bijoti visai nėra prasmės. Kiekvieną naujai atvykstantį tautietį mes sutiksime išskėstomis rankomis ir jausimės laimingi, galėdami palengvinti jiems pirmąsias dienas, kad jos nebūtų taip skaudžios, kaip mums buvo.

Is kur ir kas yra žmogus?

Naudinga yra ištirti ir sužinoti mus supančius daiktus ir jų praeitį, tačiau svarbiausia žmogaus pažinimo sritis yra patsai žmogus. Visų amžių mokslininkai ir išminčiai stengėsi atsakyti į klausimą: iš kur ir kas yra žmogus? Nors materializmas, kuriuo remiasi marksizmas, tikrų mokslininkų jau seniai yra laikomas atgyvenusiu ir pasenusiu, tai vis dėlto ir šiandien dar netrūsta bedievybės ar bolševizmo įkvėptų valdžių, organizacijų ar atskirų žmonių, kurie užsispyrę skelbia mokslo seniai atmestą pasaką apie žmogaus kilimą iš bezdžionės. Bedievybės ir bolševizmo apaštalai, jeigu tik gali, jėga verčia, kad jų neteisingos pažiūros būtų ne tik skelbiamos spaudoje bei mokykloje, bet ir įgyvendinamos šeimos bei valstybės gyvenime.

Kūno atžvilgiu žmogus yra saistomas tų pačių gamtos dėsnių, kaip ir visi kiti stuburiniai gyvuliai. Yra tačiau stambių skirtumų tarp žmogaus ir gyvulio kūnų. Gyvulio kūnas yra pritaikintas ypatingoms jo gyvenimo

aplinkybėms, o žmogaus — ne. Gyvulys gimsta savos rūšies specialistas: gimsta su ypatingomis kūno ypatybėmis, kurios padeda jam išilaikyti ir laimėti kovą dėl būvio. Žmogus nepasižymi nė savo kūno didumu, kaip dramblys, nė regėjimo stiprumu, kaip erelis, nė klausos ar uoslės tobulumu, kaip katė ar šuo, ir t. t. Liūtas yra kur kas stipresnis už stipriausią imtininką, o voveraitė yra daug vikresnė už grakščiausią baletininkę. Per ilgą metų eilę žmogus turi būti lavinamas ir turi pats save lavinti, kolei tinka kovai dėl būvio, kolei pasidaro savos rūšies specialistu.

Nežiūrint to, žmogus valdo ne tik visą gyvulių pasaulį, bet net sugebėjo pajungti daugybę galingų ir baisių gamtos jėgų. Tai rodo, žmogaus tikroji didybė ir jėga glūdi ne kūne, bet jo protingoje sieloje.

Ką gi sako mokslas apie žmogaus kilimą iš bezdžionės? Kokius davinius šiuo reikalu patiekia iškasenų mokslas, arba archeologija?

Šio straipsnio autoriui teko susitikti su iš-

Albinas Valentinas

Laukai neacti, rugiai nesėti

Žiemos vakaras brėško Švabijos žemėje. Stovyklos rajone buvo didelis judėjimas. Iš visų blokų bėgiojo žmonės su visokiais indais, indeliais. Bėgantieji, nors ir žinodami padėtį, bet klausinėjo pargrįžtančiųjų:

—Kokia šį vakarą sriuba?

—O kas gi kitas bus, jei ne makaronai... Bene manai, kad tau kas kompoto išvirė?...

—Kad juos kur sliškai šituos makaronus... — dar kartą puolęs į pesimizmą bulvių mėgėjas beviltiškai numoja ranka ir visai sulėtina žingsnius tarptautinės virtuvės link.

Ir šitaip čia slenka dienos, mėnesiai, paskendę smulkiuose makaroniniuose rūpesčiuose. Ir taip jie panašūs vienas į kitą, kaip dešimties pfenigų mone-

kasenų tyrinėtojai archeologais ir jų teirautis, ar iškasti prieš tūkstančius metų mirusių žmonių kaulai liudija, kad žmogus kadaise yra atsiradęs iš beždžionės? Atsakymas būdavo visuomet neigiamas. Jeigu taip būtų, kaip Darvinas buvo įsivaizdavęs, kad beždžionė pamažu išsivystė į žmogų, tai šitokiam išsivystymui būtų reikėję apie 140 milijonų metų. Dar daugiau, tokio išsivystymo įvairūs laipsniai turėtų būti pastebimi šimtuose tūkstančių griaučių ir atskirų kaulų, iškasamų įvairiuose žemės kloduose, atitinkančiuose įvairius žemės amžius. Iš tų šimtų tūkstančių skeletų turėtų būti tokių, kurie sudarytų kaip ir tiltą tarp žmogaus ir beždžionės. Dėja, tokio tilto archeologai neužtinka. Iki šiolei atrastos kaukuolės ir kiti kaulai arba aiškiai beždžioniški, arba aiškiai žmogiški. Vadinasi, trūksta jungiančios grandies tarp žmogaus ir beždžionės.

Pasitaiko tačiau tokių fanatiškų Darvino pasekėjų, kurie nesigaili jokio triūso, kad tik kur nors užtikty beždžionžmogio kaulus. Suradę kokioje oloje kiaušo dalį ima trimituoti, kad pagaliau pasisekė surasti ilgai ieškotasis beždžionžmogis. Prancūzų gamtininkas Quatrefages savo veikalu "Pranešimas apie antropologijos pažangą" padarė galą tokiems perankstyviems tvirtinimams. Moksliškai klausimą ištyręs, jis daro tokią išvadą: "Visi dabartinio ir priešistorinio žmogaus tyrinėtojai antropologai sutaria, kad nėra jokio pagrindo tvirtinti, kad beždžionės smagenys galėtų išsivystyti į žmogaus smagenis, ar kad žmogaus smagenys būtų išsivysčiusios iš beždžionės smagenų... Tarp žmogaus ir beždžionės nėra jokio pereinamo tilto".

Dr. A. Milius

tos. O gal būtų, tiek pat ir vertingi. Slenka dienos, mėnesiai... Bet kas yra matęs slenkant laiką, kas yra išmatavęs jo žingsniaus? Gal būtų, kad laiko dienos ir mėnesiai stovi vietoje tvirtai, kaip granito uolos, tik šita nelaiminga benamių minia eina, slenka per gyvenimą, pikto likimo blaškoma ir stumiama. Slenka kaip niekam nebereikalingi daiktai, kuriems, rodos daugiau nieko ir nebeliko, kaip tik spėlioti, ar gal žirnių sriuba?...

Motiejus Peludis jau kelias savaites vaikšto neramus ir susigraūžęs. Dabar jis sėdi savo ankštame kampelyje prie lango, paskendęs savo susimąstymuose. Jis šį vakarą nenori makaronų ir negirdi, nemato, kas darosi aplink. Nei nuolat verdas triukšmas šitame dideliame kambaryje, kur gyvena aštuoniolika žmonių, nei gaudūs keiksmai jaunuolio, nelaimingai prakirtusio "stuką", jo nejaudina. Jis nesidomi nė kambario viduryje besidairančiu kažin kokių pakeleivingu su geltonais čemodanais ir beieškančiu, ar nėra kur laisvos lovos?

Pro platų kareivinių langą Motiejus žiūri akis įbedęs į tolį. Ir nė vienas raumuo nejuda, tartum numirėliui. Savo susimąstymuose jis galvoja, kodėl yra tiek daug neteisybės pasaulyje? Atėjo pikti, pikti, bet galingi visai svetimi žmonės ir išbloškė jį iš namų. Iš jo nuosavų namų, kur ir jis gimė ir užaugo, kaip ir jo tėvai ir seneliai ten gimė, užaugo ir numirė tame ramiaje Paprūdžių sodžiuje... Ir jis dabar vienas, kaip paukštis. Rytprūsiuose žiaurūs žmonės nutempė nuo vežimo beprasmių apkasų kasti, atskirdami nuo žmonos ir vaikučių, kurių jis iki šios dienos nebesurado... Ir už ką visa tai? Ar jis visą savo amžių negarbino šventųjų, Visagalio Dievo Tėvo ir nepylė valdžiai pyliavų? Ir kodėl Viešpats atsiuntė tokią valandą, kad iš Paprūdžių reikėjo bėgti kaip iš Sodomos ir Gomoros?...

Pasaulio teisybė šį vakarą nebetilpo jo galvoje.

Vakaro sutemos sparčiais žingsniais ateina iš Švabijos kalvų. Ir Motiejui rodosi, kad jau reikia eiti gyvulių šerti, paskui visai sutems.

Štai girdi Peludis mylimų bėrių trypimą ir žven-gimą tvartė. Jis neša jiems duosnų glėbį sausų dobilų. O bėriukai žiūri meilingomis akimis į savo gaspadorių ir tylom patenkinti prunkščia. Kai prisiartina jis, bėriukai iš meilės švelniai mukteli savo šnervėmis jam į pašonę, į žandą ir numeta jo kepurę į gardą.

—Ša ša, jūs mano nenuoramos ir puikuoliai, — sako jis ieškodamas šiene kepurės. Paskui patenkintas glosto savo mylimus keturkojus ir delnu pliaukšči per spindinčias šlaunis.

Iš tvartų eina jis lėtai žingsniais užrakinti svirno. Kieme kilsta didis alasas. Pulkai margaplunksnių vištų, vadovaujamų prityrusių ilgakojų gaidžių, ve-

jasi jį per kiemą šaukdam ir giedodami. Ankstybosios miegalės, žinamos savo šeimininko dosnumą, kulverčiais ritasi nuo laktų, kad tik nepasivėlinus ir užemus atatinamas pozicijas prie svirno. Užmiršę savo išdimumą kalakutai, visaip krypuodamos ir per galvą virsdamos antys, kaklus ištiesusios žąsys ir išdirdieji povai — visi bėgo paskui jį, visokiais balsais šlovindami ir garbindami savo gaspadorių, meilingą. Rodislandiškiei gaidžiai su savo batalijonais kanapėtųjų pirmieji ryžtingai prasiveržė pro minias ir sulėkė ant priesvirnio. Kaip riteriai kaudamiesi, grūdosi jie arčiausiai durų, ieškodami progos įsiveržti į patį svirną. Atsirado drąsių atstovų iš gaidijos tarpo, kurie, nieko nelaukdam, užskrido Peludžiui ant peties ir kaklus ištiesę griausmingai giedojo prie pat ausies didesnei jo šlovei...

Patenkintas šita nuoširdžia draugyste, Motiejus šypsojosi pro geltonus ūsus. Jis niekada nepagailėjo paberti dosnią grūdo šitiems amžiniams nenuoramoms. Negailėjo jis niekam, ir Dievas jam nieko negailėjo. Tik pagailėjo jam pikti, svetimi žmonės...

— Ei, Peludi, sėsk, sulošim "akį" — šūktelėjo jam vyrukai nuo stalo.

Peludis krūptelėjo ir staiga jam dingo iš akių. Paprūdžiai, jo svirnas ir pulkai kanapėtųjų su vadovaujaniais karingais gaidžiais. Prieš akis jis vėl mato tik pilką ir nykų svetimą kareivinių rajoną... Jis pašoka iš savo kampo ir nebežino kur eiti...

Peludis smunka laukan iš kambario į koridorių, lipa laiptais aukštin, žemyn ir vėl aukštin... Pagaliau įsispraudžia į nuošalų langiūkštį ilgo koridoriaus pasisukime. Jis pasiremia smakrą rankomis, o jo galvoje ratų ratais sukasi visokios keistos mintys.

Tolumoje matosi pro langą balta kalva, apaugusi miškeliais. Tai primena jam lyg kažin ką panašaus į gimtuosius Paprūdžius: tenai būtų lyg ir Pustymo gojėlis... Kažin kas visiškai nesuprantamo, kažin kas daug baisesnio už ilgesį užliejo, patvindė jo širdį. Galvoje ėmė užti, it vargonais grajyti, it Paberžės bažnyčios varpai skambino... Jis valandėlę užsimerkia. Ir kai vėl pakelia akis, mato paliai šlaitą einant žmoniūkštį.

— Tai Slunkis per galias pusnis tiesiai pro Pustymą skuba, puškuoja pas Bartašių vakaroti... — taria jis. — Slunkis skuba, matyt, nebeturi tabokės...

Ir Peludis greit užsidėjo kepurę, užsivilkio skrandą ir išėjo pas Bartašių... Skuba tiesiai pro Velniabalį, kol dar visai nesutemo. O plaukai nuo ėjimo jau šlapi pasidarė. Mato, antai ir Nuoraukos šiaudinė grįtelė. Gyvena senis vienas prie Velniabalio ir nuo ryto iki nakties medinius, liūdus dievus dailiai dirba. Matytis žiburėlis spindi pro jo grįtelės langą.

— Matoma, neateis Nuorauka šį vakarą pas Bartašių vakaroti, — galvoja sau Peludis. — Turbūt, dievą baigia dirbti, kad žiburėlis dega... Paskui padės kampan į lentyną ir, krapštydamasis paausį sakys: "Taip, Viešpatie, Tu mane sutvėrei, o aš Tave padirbau. Ot, kaip yra..."

— Ak, tas Nuorauka, Nuorauka, — galvoja sau ei-

damas Peludis. — Visą savo amželių praleido grumtynėse prie Velniabalio su visokiais geltonsnapiais, laumėmis, slogutėmis, visokios paskrities juodai apsirengusiais ponaičiais bei su visokia kitokia įtartina publika. Aleksandro laikais, kaip liudija Nuorauka, čia dar galėję sutikti tokių perkaršusių kipšų, kuriems dėl senatvės uodegos ir ragai jau visiškai buvę nutriušę ir paliai Velniabalį jie valkiodavęsi pasiramsčudami ramentais bei lazdomis. Tieji buvę pikti ir nervingi, pavojinga su tokiais susidurti akis akin. Bet dėl senatvės jie jau buvę nustoję akių šviesybės, todėl kartais taikūs ateidavę į grįtelę ir, ištiesę dideles ir senas jaučių odas, prašydavę, kad jis perskaitytų ten surašytus piktus maskolių ciosorių darbus, kurių ten būdavę prirašyta baisi daugybė...

Ak, ir ko tik neišpasakoja šitas mielas senis Nuorauka. Ir tikrai keisti būdavę dalykai! Ir kiek tik kartų šaudėsi su nelabaisiais dvikovoje iš muškėtų sidabrinėmis grivenomis, kiek kartų Velniabalio viduryje šviesiuose ponų rūmuose uliavojo, kiek kartų spindinčioje karietoje keturiais arkliais greitai važiuo juodai apsirengusių ponų draugystėje, tiek kartų, gaidžiams pragydus, vis ant mėšlyno krūvos besėdįs atsirasdavo...

Vienas pats nusijuokė Peludis pagalvojęs, kaip Nuorauka vis ant mėšlyno krūvos besėdįs atsirasdavo.

O dabar ir pats Nuorauka liudija, kad visi, ir šiokie, ir tokie, seniai jau pranykę. Kartais vidurnaktį dar koks pakeleivingas pasibelžias į langiūkštį, bet atviron kovon su Nuorauka bestoti jau aiškiai bijąs... Todėl ir Peludis dabar drąsiai eina pro Velniabalį pas Bartašių vakaroti. O štai jau ir kiemas.

— Tegul bus pagarbintas..., — sako Peludis, įjėjęs grįčion.

— Per amžius... Manėme, kad jau ir nebeateisi šį vakarą. Sakome, gal išvažiuo kur toli...

Grįčion jau susirinkę visi: Slunkis, Pasternokas, Petrošius, Abriezas ir dar kiti.

— Kaimynėli, susimildamas, ar neturi kokį žiupsnelį tabokės?, — tuoj pakilo Slunkis. — Sakau, ir trumpumėlis dienos: čia tik išaušo, čia jau ir sutemo — nėra kada ir tabokės prasipiauti. Visą dieną vaikštau tuščia pypke...

— O, dienos jau gerokai ištiso... Geriau sakyk, kad jau prieš Kalėdas surūkei paskutinį tabokės lapą, — juokiasi Peludis.

— Ne, juk turėti dar kaip ir turėč, ale biauorybė atsiduoda pačiomis arklio pusnagomis... Negaliu nemaž rūkyti, tuojau širdį susuka...

— Na, nebėduok, kaimyn, — pasakė Pasternokas. — Neužilgo sodinsime ir naują, jau po Kazimiero...

Slunkis prisikimšo pilną pypkę su kaupu Peludžio tabokės ir, brūkšt, brūkšt, brėžeklį brėžia. O kai užsidegė smarkiai rūkdama liepsna, Peludis vėl pamatė aiškiai grįčios gale ant sienos kabantį šventosios šeimynėlės paveikslą: Šv. Juozapas, atsiraitojęs rankoves, obliuoja lentas, švenčiausioji Panelė skiedras

renka, o Jezusėlis sėdi ant medinės kaladėlės ir rankutėse laiko palmės šakelę.

O Bartašiaus dėdukas skaito užsigulęs ant pečiaus balana pasišviesdamas „Karalienės Sabijos Mikaldos pranašystes“. Atsitiko taip, kad paskutinėse amžiaus dienose dėdė įsivėlė į politinius sūkurius.

Ir šitaip dalykams besiklostant, Petrošius, senu įpročiu, pamėgino pradėti šurpias vakarojimo šnekėles, dargi kėsindamasis dėdę ištraukti iš politinių painiavų ir įvelti į klausytojų tarpą.

—Štai, kaip mandriai atsitiko man prieš anąjį karą, — pradėjo jis. — Viena sykį grįžtu vėlai iš teismo namon. Ateinu iki Parūginio kryžkelės ir matau, kad ant tako stovi žmogus be galvos... Persižegnojęs sukalbu tris Sveika Marijas ir einu artyn. Aiškiai matau, stovi žmogus ir savo galvą laiko pasikišęs po pažasties...

Bartašiaus dėdukas aiškiai perprato, kad čia jau statomos pinklės... Jis numetė baigiančią degti balaną, atsikosėjo ir tarė:

—Štai randu, kad knygoje aprašo didžius daiktus. Tikėkite, ar netikėkite, o greit jau būsime išlaisvinti iš vokiškos baudžios...

—O kas mus išlaisvins, dėde?, — paklausė Abriezas.

—Žuvėdas... O kasgi kitas, — atsakė dėdė. — Štai aprašo knygos, jog greit kelsis iš jūros mažas karaliukas ir stos smarkion kariaunon prieš didelius, piktus ir kruvinus smakus karaliūnus. Jisai nugalės šituos buožgalvius ir savo pergalės kardą nusiplaus Baltijos jūroje. Tada vakaruose patekės didis taikos laikas. Visur tekės medumi ir pienu...

Vyrai papsėdami pypkėmis ir kraipydami galvomis dyvijosi, argi toks laikas galėtų ateiti?

O visi gimnazistai jau seniai išaiškino, kad dėdė esąs atsistojęs ne ant teisingo politikos lakto. Esą, žuvėdas karalius jau susenęs, ne toks smarkus, kaip jo pranokėjas, kurs akmenimis iš pykšio tyčia užvertė mūsų Palangos uostą, ir šisai visai nė negalvojęs kautis su baisiais smakais ir savo kurdą nusi-

plauti Baltijoje... Esą, jis mieliau bevėlytų partiją teniso... Bet dėdė vistiek tvirtai laikosi įsikibęs savo politinės linijos: tik žuvėdai, o ne kas kitas, mus išvaduosią iš vokiškos vergijos...

Toliau vakarojimo kalbos, aplenkus nelemtą politiką, kažin kaip nukrypo į pavasariškas temas.

—Pats, Peludi šiemet kviečius, musėt, sėsi vėl Užusodyje? — tarė Slunkis. — Na, ir pernai turėjai: kaip jūra, kaip jūra kokia bangavo...

—Ir sakykite va, kaip pareina nuo sėklos, — kraipė galvą Pasternokas. — Juk žemė, rodos, ta pati... Susiriestum kur...

—Bet ir Peludžio rugiai štai šiemet sudygę kaip kokie šežėčiai, saugok, Pone Dieve..., — traukė pečiais Slunkis. — Sakyt, jau manieji neblogi, ale bet Peludžio... Sakyk, kaimynėli, gal turi kokį žiupsnį tabokės?...

—“Namo, broleliai, namo...” — staiga galingai salėje suskambėjo kolonijos choro repetuojama daina. — “Laukai nearti, rugiai nesėti... namo, broleliai, namo...”

Peludis pabudo kaip iš miego. It miglos dingo, pranyko Paprūdžiai, Slunkis, Petrošius, Pasternokas ir nusipolitikavęs Bartašiaus dėdukas...

Jis nevalgė nė makaronų, nuėjo į savo kampan, atsigulė ir tvirtai antklode apsimyniojo galvą. Kada jau buvo toli po vidurnakčio ir visi kambaryje kietai miegojo, Peludis negalėjo sudėti akių. Galvoje jam pynėsi keisti ir klaikūs vaizdai, vieni už kitus klaikesni... Užusodyje banguoja kviečiai kaip jūra, o čia keturi baisiai sulysę ir nuplyšę vyrai per neapmatomas sniego dykumas neša juodą karstą su jo žmonos lavonu. Čia jis vėl staiga mato vaikučius, tupinčius kregždės lizde cypiančius ir prašančius valgyti... štai vėl Nuorauka su balta tarbele ant pečių, lydimas ginkluotų žmonių, išeina pro Velniababę į tolimas ir šaltas keliones, o jo liūdni Rūpintojėliai, eilėmis sustoję prie lango, aprauda išeivį medinėmis ašaromis... Čia vėl sukasi, sukasi raudonas ratas, į kairę, į dešinę sukasi, kol tame rate pasi-

★

V. K. Jonynas:

Saulėleidis

prie

Nemuno

(medžio raižinys)

★

rodo Slunkis su tuščia pypke ir prašo žiupsnelį tabakės...

Peludis vartosi, žegnojasi, poteries kalba. Paskui ji apninka sąžinės graužimas. Jis ima sielotis iki prakaito, kam asuomet jis ėjo su Abrinčium į teismą dėl to, kad Abrinčiaus karvė išminda jo dobilus. Kam... Kam to reikėjo... Dabar, jeigu galėtų, jis pats tyčia Abrinčiaus karvę įvartytų į savo dobilus — ir tegu ėda sau sveika kiek patinka. Ir kas čia tokio. Ar neužteks mums visiems visko! Ak, Dieve mielaširdingas...

Kitą dieną Peludis bėgiojo paliai cementinę rajono tvorą. Bailiai jis dairėsi pro visus tvoros plyšius. Jam atrodė, kad šita tvora yra plieninė užtvara, pro kurią niekas nebegali praeiti, o už tos užtvartos yra jo tėvynė, gimtieji Paprūdžiai, jo žemelė, visa permirkusi jo prakaitu... Už tos tvoros vaikinai žaidė futbolą. Ir jam rodėsi, kad šitie vyrukai yra arkliavagiai, mušeikos ir girtuokliai, todėl dabar užsidėjo ant rankovių ir ant kojų raudonus raiščius ir, šie taip padūkusiaj bėgiodami, ieško "liaudies priešų"... O jis turėjo 20 ha ūkelį, dirbo kaip arklys koks nuo saulės patekėjimo iki išnakčių, nelatravo, taupė, dėjo litą prie lito, pasistatė mūrinius tvartus, nudažė juos baltai ir uždengė raudonų gontų stogu, prisiaugino gražius arklius, turėjo daug paukščių, todėl ir turėjo būti apšauktas "liaudies priešu"... Gal būtų buvę geriau, jeigu jis viską būtų pragėręs, prauliojęs, nieko neturėjęs ir vogęs arklius... O dabar kas? Atėjo svetimi žmonės nė piršto nepridėję prie šito gero ir prie šito darbo — ir viską pasiėmė sau... Ir jį, kaip ir daugelį tūkstančių kitų, išbloškė į svetimą kraštą kaip stovintį.

Jis piktai šaukė pro tvoros plyšį:

—Ei, jūs žmogėdros, kur teisybė pasaulyje? Laukai nearti, rugiai nesėti, o pro čia negalima praeiti, negalima ateiti...

Vakare stovykloje buvo sušauktas visuotinas susirinkimas aktualioms tremtinių reikálams apsvarstyti. Tuos reikálus besvarstant, staiga atsistojo Peludis ir tarė:

—Prašau balso.

—Prašau kalbėti, — tarė pirmininkaujantis.

Susirinkimas sužiuro, ką naujo pasakys šitas pilka miline, geltonais ūsais ir pražilusiais paausiais ūkininkas.

—Argi mes šitaip galime šia sėdėti ir valgyti svetimą duoną? — tarė jis tvirtu balsu. — Pavasaris jau čia, o laukai nearti, rugiai nesėti... Daug karalių nuo sostų nugriuvo, galvas nusikapojo, ir nėra pasaulyje jokios teisybės iki šiol...

Visuomenė ėmė prunkšti, o pirmininkaujantis prabilo:

—Prašom kalbėti prie temos!

Peludis atsistojo ir kraipė galvą pamažu. Susirinkimas vyko toliau.

—Sekantis punktas: kandidatų rinkimų į tremtinių suvažiavimą reikalai, — skaitė pirmininkaujantis.

Čia Peludis, nė balso nebeprašęs, pakilo ir garsiai pareiškė:

ANTANAS VILUTIS

Tarp žvaigždžių speigo

Perdaug man sopulio dygaus,
Ir sielvarto man jau pakako:
Nesuradau žvaigždynuose žmogaus,
Nesutikau aš jo ant Paukščių Tako.

Jaučiu gyvenimą vandens lašelyje,
Jaučiu gyvenimą aš duonos trupiny,
Jaučiu gyvenimą mirties šešėlyje —
Jisai nemiršta plevendamas many.

Kas naktį žvaigždės ima plakti
Iš dausų okeano, iš gilaus:
Aš tūkstantį ir vieną šaltą naktį
Tarp žvaigždžių speigo sušilau.

Tai speigas tas yra gyvenimas —
Tai žvaigždžių šalčio šilima
Iš ten ateina ji ir šneka man,
Kaip laimės laumė geroji, mylima.
Bs. Aires, 25. II. 1949.

—O kas buvo Šventasis Juozapas: vidutiniokas, ar bėdniekas? Gi, lentas obliavo, o šv. Panelė skiedras rinko... Žinoma, kad vargšas bėdniekas. O kodėl jo Lietuvoje neišrinko į Aukščiausiąją Tarybą, a? Jei-gu išrinko niekam nematytus ir nepažįstamus Maskvoje sėdinčius, tai todėl negalima išrinkti danguje esančius? Aš siūlau, kad Šventasis Juozapas būtų įrašytas į bepartyvių bolševikų sąrašą. Kas prieš? Nėra tokių...

Žmonės juokėsi pilvus susiėmę, nesuprasdami, kas įvyko. Kiti net ploti ėmė. Tik komiteto galvos dasi-protėjo, kad čia yra kas negero. Pirmininko pavaduotojas su sekretoriumi priėjo prie Peludžio ir jį, linksmai šnekindami, išsivedė kitan kambarin pasikalbėti.

Tą vakarą Peludis nebegrižo į savo kareivinių kampa. Jį nuvežė miesto ligoninėn, į nervų skryrių.

—Kas jums atsitiko, ką jums skauda tokiam tvirtam vyrui? — maloniai klausinėjo senelis gydytojas.

—Laukai nearti, rugiai nesėti..., — atsakė jis tyliai ir akis nuleidęs...

1949 m. birželio 4 d., šeštadienį,
Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellanedoje,
įvyksta mūsų garsiųjų muzikų
pianisto Andriaus Kuprevičiaus ir smuikin-
kės Elenos Kuprevičiūtės
KONCERTAS

Pradžia 21 val. Įėjimas nuo 2 iki 5 pezų.

Bilietus patariama įsigyti iš anksto.
Tautietai! Savo atsilankymu pagerbsi lietu-
vius menininkus ir paremsi mūsų kolonijos
kultūrinius reikalus.

Pavergtoji Lietuva

PASAULIO SPAUDA APIE LIETUVĄ

Viso pasaulio spauda vis dažniau ir vis baisesnių dalykų prirašo apie bolševikų naikinamą Lietuvą. Ispaniškieji ir ypač vokiškieji Argentinos laikraščiai paskutiniu laiku ilgiausiais straipsniais nušviečia beviltišką padėtį, kurioje atsidadė mūsų broliai, likę Lietuvoje. Masiniai trėmimai į priverčiamojo darbo stovyklas tiek įbaugino žmones, kad daugis patys užsirašo išvežami į įvairias Rusijos sritis, tikėdamiesi lengvesnių baudžiosios sąlygų. Šimtai pristeigtų valdiškų dvarų, į kuriuos varomi ūkininkai iš savo ūkių, sugriovė bet kokias žmoniško gyvenimo viltis.

LIAUDIES "TEISEJAI"

Pagal neseniai Lietuvoje paskelbtą potvarkį, liaudies teisėju gali būti išrinktas bet kokios europinės ar azijatinės sovietų respublikos pilietis, sulaukęs 23 metų amžiaus. Nė teisės mokslų nė kitų teisėjui reikiamų ypatybių kandidatas gali neturėti: svarbu tik, kad būtų komunistas. Teisę rinkti į Lietuvos liaudies teisėjus turi taip pat bet kokios europinės ar azijatinės sovietų respublikos pilietis, sulaukęs 18 metų amžiaus. Iš to galima lengvai numanyti, koks beviltiškas chaosas turi viešpatuoti Lietuvos teismuose.

"BUOŽIŲ" NAIKINIMAS

Paskutiniu metu įsakytą paskubinti "buožių" sąrašų sudarymą Lietuvoje. Buožėmis vadinami tie kadaise prasigyrę ūkininkai, kurie prieš bolševikų atvykimą į Lietuvą turėjo daugiau kaip 30 ha žemės arba samdė berną ar piemenį. Neseniai "Tiesa" paskelbė, kad Viežintų valsčiaus buože Mesys Jonas, dabar turįs 30 ha žemės, už pirmąjį metų ketvirtį dar nesumokėjo 5.319 rublių žemės mokesčių ir už tai buvo atiduotas liaudies teismui. "Tiesa" visai neklusia, kaip šis vidutinis ūkininkas, kuriam yra griežčiausiai uždrausta pasisamdyti berną, gali tinkamai vesti ūkį ir į metus sumokėti virš 21.000 rublių žemės mokesčių, kai visus javus turi parduoti valdžiai už puskydę? Tai yra tik vienas iš tūkstančių pavyzdžių, kaip komunistai griauja lietuvių ūkius: uždeda nepakeliamus mokesčius, o paskui liaudies "teismas" juos baudžia pašalinimu iš ūkių ir išvežimu į priverčiamojo darbo vergų stovyklas Sibire.

VILKAI SKUNDŽIASI VILKAIS

Bolševikų laikraščiai skundžiasi, kad šią žiemą Lietuvoje priviso begalės vilkų, kurie daro didelių nuostolių gyventojams. Daugybės savo gyventojų nustojusioje Lietuvoje bastosi virš 1.500 vilkų, iš kurių tik 300 pavykę nušauti. Aišku, kad kada bus

išvyti raudonieji vilkai iš Lietuvos, savaime išnyks ir pilkieji vilkeliai, kurie juk daug mažiau kenkia gyventojams už pirmuosius.

PLEČIASI LAISVĖS SĄJŪDIS

Ne tik Lietuvoje, bet jau ir kitose komunistų valdomose ir geležinia uždanga nuo kultūringo pasaulio atskirtose šalyse plinta organizuotas pasipriešinimas raudonajai tiranijai. Šiuose kraštuose jau veikia vadinamoji "Pirmoji kolona", kurios slapta ženklas yra raidė E. Slaptai šį sąjūdį remia J. A. Valstybių kapitalas iš Vokietijoje ir kitur esamų baizių. Nekalbant apie Pabaltijo valstybes, Lenkijoje išeina 6 slapti laikraščiai, Vengrijoje 3, Čekijoje 3 ir taip visuose komunistų pavergtuose kraštuose. Veikia taip pat daug slaptų radio siųstuvų ir suorganizuotas slaptas susisiekimo bei pabėgėlių bei žvalgų persiuntimo į užsienius tinklas, vadinamas "požeminiu traukiniu". Veikia ir tikri pogrindžio "konsulatai", kurie aprūpina reikiama dokumentais bei vizomis. Šiuo būdu iš anapus geležinės uždangos kasdien prakišama maždaug po 1.500 iki 2.000 žmonių.

★

Maskvos budelių siautėjimas Lietuvoje. — Dideli NKVD budelių daliniai, siautėdami Kauno, Marijampolės ir Šakių apskrityse, užklupo būrelį partizanų ir nelygioje kovoje juos išžudė. Parvežę juos į Šilavoto miestelį, nuogai išrengtus suguldė vidury gatvės ir visaip iš jų tyčiojosi. Ypačiai gyvuliškai buvo išniekinta partizanų sanitarė Laimutė, kurią nuogą guldė ant kitų lavonų ir biaužiausiais rusų keiksmiais koliojo. Iš Šilavoto jau dvokiančius lavonus nuvežė į Prienus, kur jie kurį laiką buvo niekinami gatvėje, o paskui suversti į sąslavų duobę priemiestyje.

Tikėjimo "laisvė". Buvo likęs tik vienas Panevėžio vyskupas K. Paltarokas, apie kurį jau seniai jokių žinių neturima ir manoma, kad arba slapstosi arba suimtas. Yra keletas atsimetėlių ekskunigų, kuriuos bolševikai padarė parapijų klebonais ir nori laikyti tautinės bažnyčios atstovais. 1946 m. vyskupas kreipėsi į bolševikinę vyriausybę, prašydamį leisti besimokančiam jaunimui dėti religijos pamokas laisvu laiku už mokyklos ribų: bažnyčiose ar bažnytinėse patalpose. Atsakymas buvo neigiamas. Katechizacija dabar vyksta per tėvus ir bažnyčiose, paruošiant jaunimą sakramentams. Paproty, kad jaunimas eidamas į pamokas užeidavo į bažnyčią, stengiasi išnaikinti. Tokių jaunuolių tėvams grasoma pašalinimu iš mokyklos. Mokytojai, kurie sekmadieniais lanko bažnyčią, šalinami iš pareigų, dažnai net neperspėjant. Religinio turinio spaudiniai neleidžiami spausdinti, todėl religinės knygos darosi vis retesnės ir brangesnės.

● Šv. Cecelijos Choro įdainuotų Lietuviškų Plokštelių

galima gauti: Lietuvių Parapijoje Avellanedoje, pas reikalų vedėją p. K. Misiūną ir per bet kurį šv. Cecelijos choro narį.

PRALAIMĖTA PERGALĖ

LIŪDNA 4 METŲ PERGALĖS SUKAKTIS

Prisimename visi gerai 1945 m. gegužės aštuntą dieną. Visose Europos bažnyčiose skambėjo varpai reikšdami džiaugsmą, kad pasibaigė antras pasaulinis karas, o su juo kartu ašaros ir vargas. Visi aštuntą gegužės šventė pergalės dieną ir pilni geriausių vilčių žiūrėjo į ateitį. Milijonai žmonių išblaškyti po visą pasaulį tikėjosi grįžti į savo tėviškes, pas savo artimuosius, nes karas juk buvo vedamas po demokratiškumo ir laisvės vėliava. Praėjo jau keturi metai nuo anos džiaugsmingos dienos, tačiau žadėtosios taikos ir laisvės pasaulyje dar nematyti. Priešingai, dar daugiau tautų tapo supančiotos vergijos rėžiais ir geležine uždanga atskirtos nuo kultūringojo pasaulio, negu prieš karą.

Pažangos ir skurdo lenktynės

Nustojus patrankoms griauti ir bomboms sprogiuoti, didžiosios valstybės stengėsi viena už kitą kuo daugiau prisiplėsti karo grobio, kuo toliau išplėsti savo įtaką. Buvę karo metu sąjungininkai š. Amerika ir Sov. Sąjunga užima pirmąsias vietas tame pasaulinių įvykių teatre.

Sov. Sąjunga tikisi savo planus įvykdyti ant chaoso (entvarkos) ir skurdo pagrindo, trukdo visom priemonėm Europos atstatymą, nes kur vyrauja skurdas, kur žmonės yra nepatenkinti, ten geriau komunizmo sėklai tarpti. Savo tikslams siekti Sov. Sąjunga pasiūlo į talką visų kraštų komunistines partijas, kurios sabotazais ir streikais silpnina ekonominę valstybių pajėgumą. Š. Amerika suprasdama šituos komunistų tikslus, veikia priešingai: stiprina Europos kraštų ekonominę pajėgumą ir padeda Europos kraštams atsistatyti.

Varžybos dėl Vokietijos

Vienas iš ginčo objektų tarp Sov. Sąjungos ir š. Amerikos buvo ir yra Vokietija.

Sov. Sąjunga manė iš rytinės Vokietijos dalies padaryt vokišką sovietinę respubliką, tačiau tam atsirado kliūčių: Berlyne yra amerikiečių, anglų, prancūzų kariuomenių, kurios liktų sovietinėje respublikoje tartum sala ir nemalonus įvykių stebėtojas už „geležinės uždangos“. Sovietai bandė visom priemonėm amerikiečius ir anglus iš Berlyno išstumt, nutraukė Berlyno aprūpinimą maistu, tačiau anglai ir amerikiečiai nė per pėdą nenusileido ir paliko tvirtai Berlyne stovėti. Dabar patys sovietai siūlo Berlyno blokadą sušvelninti, nes ta blokada neigiamai veikia į visą sovietinės zonos ekonominę gyvenimą.

Sulaikytas Europoje, komunizmas plečiasi Azijoje

Š. Amerika suprato, kad vien tik ekonomiškai Europą atstatyti nepakanka. Ji bijo, kad vieną dieną sovietai ją gali užgrobt ir įdėtai amerikiečių darbo vaisiais pasinaudoti. Todėl amerikiečių iniciatyva buvo sukurtas Atlanto paktas, kurį taip iniršusiai puolė Sov. Sąjunga ir jos vasalai. Su Atlanto paktu patstatytas stiprus pylimas prieš komunistinę ekspansiją (veržimąsi), bet vienur kaišant skyles, komu-

nistinė srovė prasiveržia kita linkme. Kinijos pilietinis karas eina prie galo, užimta sostinė Nankingas, iš jos išbėgo pakrikusi tautinė kinų vyriausybė, komunistai žygiuoja Šangajaus link. Tik laiko klausimas, kada komunistai užims visą Kiniją ir jų rankose atsidurs neišsemiami žmonių ir turto ištekliai. Bet to dar negana, komunistinė banga jau persiliejo į olandų kolonijas, prancūzų Indokiniją ir grąso ką tik gimusią Indijos valstybę. Paskutiniai įvykiai Azijoje tuo būdu įgauna ypatingos reikšmės, kurių tolimesnio rutuliojimosi dar negalima pramatyti. Amerikiečiai ir anglai susirūpino ir tai srovei užkirsti kelią, norį suorganizuoti Australijos, Azijos valstybių, Indijos, Persijos, gynimą tačiau tas ne taip lengva, nes Azijos tautos neturi dar nusistovėjusio politinio charakterio, nėra pakankamai valstybiškai subrendusios ir, be to, nori nepriklausomai nuo Europos gyventi.

Lietuviškos viltys

Kaip matome, karas nėra baigtas, jis vyksta kad ir kitokiomis priemonėmis toliau. Tačiau ir ruošimasis ginkluotam karui eina nepaprastu tempu pirmyn, vyksta jėgų telkimas. Visi supranta, kad šis karas neatnešė pasauliui žadėtosios taikos. Politikai ieško kaltininkų, stengiasi padarytas klaidas atitaisyti, pradedama vis labiau domėtis įvykiais už geležinės uždangos. Su pasauliniais įvykiais ir Pabaltijo — kartu ir Lietuvos — klausimas vis daugiau įgyja aktualumo, pasaulio spaudoje vis daugiau pasirodo straipsnių ginančių mūsų bylą, o tai jau yra didelis laimėjimas mūsų kovoj už tautinę nepriklausomybę.

A. L.

Dėl imigracijos į Argentą

Pranešama, kad Argentinos Imigracijos Įstaiga jau persitvarkė. Senieji leidimai galioja, bet vizos bus duodamos pagal naujas imigracijos taisykles. Lietuvių Imigracinis Komitetas jau įteikė virš tūkstantį naujų prašymų leidimams gauti. Kolei įteiktieji prašymai nebus patenkinami, Imigracijos Įstaiga naujų nepriima.

Ignas Padvalskis

Liet. Imigracinio Komiteto
Pirmininkas

NUSILEIDIMAS DIKTATORIAMS TAIKOS NEIŠGELBĖS

“Mūsų nuosirdus troškimas yra tai, kad taika būtų išsaugota, bet dabar mes esame pasimokę, kad jokio saugumo nebus, nusileidžiant diktatoriams: vistiek, ar jie būtų naciai ar komunistai. Vienintelė taikos viltis glūdi stiprybėje, veikloje su kitomis didelėmis laisvę mylinčiomis tautomis ir tai reikia aiškiai pareikšti užpuolikai, kad mes susirinksiame pasaulio laisvus žmones ir ginsimės patys save ir savo reikalus visomis priemonėmis”.

(Winston Churchillė)

M I S V E I K I A M E

MONTEVIDEO

NUSIPELNIUSI JUBILATĖ

Urugvajaus Liet. Kultūros Draugija mini savo 20 metų sukaktį. Ta proga vasario 6 d. draugijos patalpose įvyko narių ir svečių pietūs, kuriuose dalyvavo taip pat Dr. K. Graužinis su savo bendradarbiais. Jis, K. Čibiras, pirm. Jul. Jazauskas ir svečias iš Brazilijos A. Kevėža pasakė nuoširdžias sveikinimo kalbas.

U. L. Kultūros Draugija šioje kolonijoje yra viintelė ilgametė patriotinė organizacija, turinti juridinio asmens teises, patalpas ir pastovią veikimo kryptį. Per dvidešimt metų ji rengė tautinių švenčių minėjimus, įvairius lietuviškos nuotaikos pobūvius, viešai pareiškėdavo savo nusistatymą svarbiais Lietuvos rūpesčiais, nežiūrint kai kurių jos steigėjų ir buvusių narių idėjinio blaškymosi. Keliolika visokiais šauniais vardais, bet dažniausiai asmeniniais sumetimais, kurtų draugijų, „komitetų“ ir „tarybų“ čia paprastai išnykdavo greičiau, negu jų korespondentai spėdavo spaudoje pagarsinti...

U. L. K. Draugija rengė ir dabar dar veda lietuvių kalbos kursus vaikams, keletą metų stengėsi leisti žurnaliuką „Laisvąją Lietuvą“. Dabar techniškai spaustuvės darbui neturint žmogaus ir sąlygų, žurnaliukas reguliariai išeiti negali, todėl uverta jį leisti tik kaip draugijos biuletenį, kai susirinks aktualios medžiagos.

Rep.

Lietuvių Mokyklos šventė. Montevideo lietuvių pradžios mokykla balandžio 18 d. Kultūros dr. jos patalpose surengė linksmą Margučių šventę. Atidarymo žodį tarė p. Evoluckas, padėkodamas mokyklos vedėjui p. Kevėžai už ryžtingą darbą švietimo srityje be ypatingo atlyginimo. Kvietė visus lietuvius tėvus leisti savo vaikus į lietuvišką mokyklą. Progai pritai- kintą žodį tarė ir Kultūros dr. jos pirmininkas p. Jazauskas. Toliau visus maloniai nustebino mokinių deklamacijos. Deklamavo mokiniai: Evoluckas, Baliukonis, Markevičius, Rakauskaitė, Švobaitė ir Užkevičiūtė. Sekė Švobaitės iš Užkevičiūtės deklamuotas eilėraštis „Testamentas“ ir Švobaitės su Doleriuku suvaidintas gyvasis paveikslas „Už Tėvynę“. Gražiai buvo išpildyti ir tautiniai šokiai, kuriems vadovavo p. A. Grigaitis. Gausi publika savo pasitenkinimą reiškė gyvais aplodismentais. Galop Velykų šventei pritaikintą kalbą pasakė mokyklos vedėjas p. Kevėža. Visi mokiniai buvo apdovanoti velykiniais margučiais. Tarp kitų žymių kolonijos atstovų šventėje dalyvavo ir Lietuvos Ministras dr. K. Graužinis su šeima, Pasiuntinybės sekretorius p. A. Grišonas su šeima ir kt.

Rep.

Viktoras Cieslinkas, žymus Urugvajaus lietuvių krepšininkas, š. m. balandžio 12 d. vadovavo Urugvajaus krepšinio komandai J.P.F. (Yacimientos Petroliferos Fiscales), kuri 16 taškų skirtumu laimėjo rungtynes prieš Argentinos krepšinio klubą „Auso-

nia“, o balandžio 14 d. 3 taškų skirtumu nugalėjo Argentinos komandą „Obras Sanitarias de la Nación“. Prieš grįždamas į Montevideo, V. Cieslinkas balandžio 15 d. aplankė „LAIKO“ Redakciją, apžiūrėjo turtingą „LAIKO“ skaityklą, naująją Aušros Vartų mokyklą ir salę.

Rep.

Vytautas Slažinskas, kuris kaip ir V. Cieslinkas priklausė pirmaujančiam Urugvajaus krepšinio klubui „Aguada“, neseniai sugrįžo iš Brazilijos, kur dvi savaites viešėjo su savo klubu ir turėjo keletą rungtynių su Rio de Janeiro ir S. Paolo klubais.

V. C.

Tarptautinės P. Amerikos krepšinio rungtynės šįmet vyksta Paragvajaus sostinėje Asunción. Kadangi dėl darbo V. Cieslinkas rungtynėse dalyvauti atsisakė, tai manoma, kad jo vietą užimsias V. Slažinskas, jeigu tik suspės gauti Urugvajaus pilietybę.

V. C.

Rašytojas K. Čibiras Velykų šventės praleido Buenos Aires. Ta proga aplankė savo pažįstamus ir turėjo keletą pasitarimų spaudos ir lietuviškosios propagandos reikalu. Balandžio 21 d. lėktuvu grįžo į Montevideo.

APVERTĖ KAILĮ

Dirbęs prie lietuviškų laikraščių Petras Čiučelis persimetė prie komunistinio „Darbo“ ir tokios pat „Kultuvės“. Dar kartą su atgailautojo uolumu šis nelaimingas žmogelis bando įsiteikti lietuvių budi- liams, bet jo apsivertimas atrodo jau paskutinis...

Rep.

BUENOS AIRES — AVELLANEDA

„Lietuvių Centro“ Meno Būrelis Avellanedoje. Balandžio 17 d. „Lietuvių Centro“ Meno Būrelis lankėsi Lietuvių Salėje, Avellanedoje, suvaidindamas 3-jų veiksmų komediją „Varnelėžos“. Prieš vaidinimą įvedamąjį žodį tarė p. E. Ryselienė, buvusi „Vilkolakio“ teatro aktorė Kaune. Vaidino: pp. Elvira Sprindytė — Agotėlė, Elena Ryselienė — Magdžiukė, Antanas Vyturys — tėvas, Stasys Pečiukonis — bajoras, Stasys Džiugis — piršlys, L. Aglinskas — jaunikis, Vytautas Misiūnas ir Robertas Mankus — kviesliai, Jonas Aviža — ilgaliežuvis. Režisavo: pp. E. Ryselienė ir St. Džiugis. Sufleriavo p. Antanina Mikelionienė. Visi artistai savo roles išpildė su dideliu įsijautimu ir padarė geriausią išpūdį. Visi jie dar prieš šį karą atvykę arba čia gimę lietuviai. Gautas pelnas paskirtas kultūriniais tikslams.

Kaip pats „Lietuvių Centras“, taip ir jo Meno Būrelis jau seniai dirbo ir dirba didelį lietuviškojo auklėjimo darbą. Nėra juk gražesnio dalyko, kada išeivijoje organizuotas vienetas perduoda gražiasias savo tautos tradicijas jaunajai kartai, o šioji jas kūrybiškai pasisavina. „Lietuvių Centras“ yra gražus pavyzdys, kaip reikia siekti atskirų lietuviškų grupių tarpusavio bendradarbiavimo, kuris jau seniai yra prigijęs Šiaurės Amerikos lietuvių kolonijose.

Taip elgdami, mes ne tik stipriname mūsų tautinę koloniją iš vidaus, bet ir svetimiesiems parodome, kad esame susikalbanti, vieninga kultūringa ir gabi tauta.

A. Tr.

J. E. vysk. Petras P. Būčys M. I. C., žymių kolonijos atstovų palydėtas, balandžio 11 d. lėktuvu išskrido į J. A. Valstybes, kur mano pasilikti apie pusantro mėnesio ir dalyvauti Amerikos Marijonų Provincijos kapituloje — suvažiavime. Išvykdamas žymusis Svečias pareiškė, kad Argentinos lietuvių kolonijoje sutiko daug lietuviško nuoširdumo ir pastebėjo žymią pažangą visose srityse.

L. Rep.

Kun. K. Vengras M. I. C., lietuvių Aušros Vartų parapijos klebonas Avellanadoje, balandžio 18 d. lėktuvu išskrido į Š. Ameriką, kur dalyvaus Amerikos Marijonų Provincijos Kapituloje — suvažiavime kaip Avellanados Marijonų vyresnysis. Laikiniai parapijos klebono pareigas eina kun. Vincas Raitelis M.I.C., o Marijonų Namų vyresniojo — kun. Juozas Grišans M.I.C.

L.

Didžioji Savaitė ir Velykų šventės lietuvių Aušros Vartų parapijoje šimtą praėjo labai išpūdingai. Keli šimtai tautiečių atliko velykinę išpažintį, ištisomis valandomis buvo dalijama šv. Komunija. Velykų rytą per Rezurekciją ne tik bažnyčia buvo sausakimšai tautiečių pilna, bet ir šventoriuje ne visi tilpo.

L.

“LAIKO” Bendradarbių posėdis įvyko “LAIKO” skaityklos patalpose balandžio 23 d. 17 val. Nutarta daugiau kreipti dėmesio į visame pasaulyje išsisklaidžiusių lietuvių laimėjimus mokslo, meno ir sporto srityse ir rinkti kultūrinę bei visuomeninę kolonijos kroniką. Sekė p. J. Paliulionio referatas apie lietuvių Bendruomenę Argentinoje. Gyvoje diskusijoje buvo pasisakyta už tokios bendruomenės steigimą ir pasiūlyti konkretūs keliai jam realizuoti LICA iniciatyva. Sekančiam posėdyje, kuris įvyks tose patalpose gegužės 21 d., šeštadienį, 17 val., bus svarstomi ekonominiai bei sanitariniai mūsų kolonijos klausimai.

Rep.

Jaunimo Draugijai 18 metų. Balandžio 23 d., šeštadienį, lietuvių Jaunimo dr.-ja lietuvių Salėje Avellanadoje minėjo savo 18 metų gyvavimo sukaktį. Ta proga p. Z. Juknevičius įžanginėje kalboje nušvietė ilgąmetę dr.-jos veiklą, plečiant liet. kultūrą Argentinos lietuvių jaunimo tarpe. Ypačiai savo veikla pasižymėjo ir pasižymi dr.-jos vaidintojų būrelis, kurį anksčiau režisavo p. Anatolijus Grišonas, o dabar — p. Z. Juknevičius. Dalyvaujama lietuvių Namų kūrimo, Emigrantų Globos Komitete, Bedarbiams Šelpti Komitete, Katalikų Federacijoje, Lietuvai Išlaisvinti Centre, L. Jaunimo Dr.-ja prisidėjo prie liet. bažnyčios ir mokyklos su sale statybos, rėmė ir remia liet. spaudą, dalyvauja šv. Cecilijos Choro bei liet. radio valandėlėje “Lietuvos Aidai”. 1932 m. dr.-ja įsteigė suaugusiems kursus, o 1934 m. — ispanų k. kursus, kuriuos dabar numato vėl atnaujinti, kad naujai atvykstantieji lietuviai turėtų progos lengviau pramokti ispaniškai. Sekė LICA pirminin-

ko p. I. Padvalskio, kun. P. Brazio M.I.C., berisėčių “Mindaugo” dr.-jos ir šv. Cecilijos Choro sveikinimai, po kurių sekė 4 veiksmų komedija iš studentų gyvenimo “Nepasisekęs debiutas”. Vaidintojai: pp. I. Valentinavičius ir J. Žekys — studentų roles ir p. V. Matukas — dėdės dvarininko rolę atliko su įsijautimu ir įtikinamai, Režisavo p. Z. Juknevičius, sufleriuojo p. Br. Verbickas. Balandžio 24 d., sekmadienį, šventė buvo baigta iškilmingomis Jaunimo dr.-jos mišiomis 10.30 val. lietuvių bažnyčioje.

L. K.

Skautų sueiga. Balandžio 24 d. lietuvių Salėje Avellanadoje įvyko steigiamoji lietuvių skaučių-tų sueiga. Po trumpo atidarymo žodžio, kurį tarė skilt. Vytautas NaNmikas, skautininkas Lesniauskas plačiau apibūdino skautų uždavinius ir pareigas tėvynei ir jaunimo auklėjime. Po to sekė senų skaučių — tų ir naujų kandidačių — tų registracija.

Šia proga pranešame, kad ger. “LAIKO” redaktoriui sutikus, įvedame nuolatinį skaučių—tų skyrį, kuriame bus daromi pranešimai ir pasidalinama skautiškais mintimis.

Budėk!

Skilt. V. Namikas

GENEVA, N. Y., U.S.A.

Vytautas Beleckas, kurio pagamintais lietuviškais filmais ne kartą gėrėjosi ir gėrisi mūsų kolonijos prie La Platos, užsisakydamas “LAIKĄ” iš karto dvejiems metams ir pasiūsdamas aukų, mums rašo: “Ponui J. Gilvydžiui pasiuntus ‘LAIKO’ vieną iš pirmųjų num., man, kaip ir kiekvienam lietuviui padarė džiaugsmą, kad dar vienas kultūros židinys — žurnalas tolimoje Argentinoje pasirodė. Nors tolimas atstumas Argentinos lietuvių nuo Lietuvos bei Amerikos, tačiau tenykščiai lietuviai lygiai taip pat siejoja mūsų tautos reikalais. Taip pat linksma girdėti, kad žurnalo skiltyse matyti mūsų pagamintų filmų garsinimai. Tikiu, kad filmos, kurios pravirgdė tūkstančius Amerikos gerų lietuvių, lygiai ir Argentinos lietuviams padės nors vaizdų pagalba persikelti į Lietuvą ir grįžti daug stipresniais Lietuvos išlaisvinimo kovoje... Leiskite pone Redaktoriau sveikinti Jus, Jūsų bendradarbius bei skaitytojus ir kartu linkėti tęsti užsidėtą sunkų darbą. Geriausios sėkmės bendroje už Lietuvos Prisikėlimą kovoje”.

1949 m. gegužės 25 d. 9 val. ryto

Lietuvių Aušros Vartų parapijos bažnyčioje, Avellanadoje, įvyksta iškilmingos gedulo pamaldos už 1948 m. bolševikų nukandintą Juzės Zupkevičiūtės-Povilonienės brolių a. a. kun. Vladą Zupkevičių ir už du velionio draugus: a. a. kun. Povilą Racevičių ir a. a. kan. Vaclovą Dambrauską, kurie tų pačių bolševikų buvo nukankinti 1941 m. Visi artimieji ir pažįstami maloniai kviečiami dalyvauti.

Juzė ir Stasys Poviloniai

Indomu ir juokinga...

BUENOS AIRES SKAIČIUOSE

Statistikos žiniomis 1948 m. rugsėjo mėn. pačiam Buenos Aires (Capital Federal) buvo 3.089.700 gyventojų. Per vieną rugsėjo mėnesį gimė 5.106 kūdikiai ir susituokė 2.381 šeima. Tuo pačiu metu įvyko 30.687 nelaimingi atsitikimai miesto gatvėse, o miesto ligoninėse buvo padarytos 6.579 chirurginės operacijos. Iš miesto gatvių "Z. O. M." išvežė 77.036 tonas sąslavų, o miesto darbininkai išvalė ir sutvarkė 414.837 kvadratus. Per tą mėnesį miesto gyventojai suvalgė 36.671.393 kg. įvairios mėsos, 2.389.160 kg. žuvies, 4.500.000 tuzinų kiaušinių, 300.000 vištų, 240.000 kitokių sparnuočių ir 5.324 triušius. Taip pat suvartojo 24 milijonus kg. bulvių, 23 milijonus litrų pieno ir 19 milijonų kg. duonos. Miesto susisiekimo priemonės pervežė 142.218.014 keleivių, kurie sumokėjo 15 milijonų pezu. Kino teatrų aplankė 4.378.173 žiūrovai, palikdami už tai 7 milijonus pezu.

IŠGĖRĖ UŽPERĖTUS KIAUŠINIUS

1946 m. balandžio mėn. Kalvarijos enkavedistai, atvykę į Susnykų kaimą, pas ūkininkus darė kratas. Jų tarpe buvo ir keli karininkai. Pas minimus ūkininkus partizanų nerado, tik rado perinčią žąsį. Vietoje to, kad rasti banditus, jie rado po žąsia kiaušinius ir juos išgėrė. Enkavedistams išėjus, šeimininkė rado žąsį tupinčią tuščiam lizde, o jos... užperėtus kiaušinius buvo enkavedistai išgėrę ir tik tušti lukštai matėsi aplink.

RŪPESTINGI "GLOBĖJAI". Skandinavų laikraščiai plačiai rašo apie SSSR notą švedijos vyriausybei, kurioje ji kaltinama už tai, kad neva trukdo sovietinių pabaltijo respublikų — Lietuvos, Latvijos ir Estijos — piliečiams grįžti į savo plėčiąją tėvynę. Notoje sakoma: "Paskutiniu laiku švedų vyriausybė smarkiai nusikalto nepakenciamu sovietų piliečių lietuvių, latvių ir estų persekiojimu ir trukdymu grįžti į savo tėvynę. Švedų policija neteisėtai tuos piliečius tardė ir krėtė jų namus". Švedų vyriausybė sovietų notą tuoju atmetė, kaip nepagrįstą priekabiavimąsi, nes niekas iš Pabaltijo respublikų piliečių nesapnuoja grįžti iš laisvo krašto į darbo vergų koncentracines stovyklas.

—Nuo to laiko, kai mano vyras susirgo, turiu dieną ir naktį budėti.

—Na ir kodėl? Argi neturite slaugės?

—Kaip tik todėl!...

★

—Ne viskuo galima tikėti, kas išgirstama!

—Teisingai. Bet užtai galima toliau pasakoti...

★

—Tik pagalvokite. — pasakoja jis savo kaimynui. — teko skaityti, jog yra pasaulyje žmonių, kurie tik trijų valandų reikalingi nakties miegui.

—Kaip tik tokių žmonių turiu aš savo namuose, — patvirtina kaimynas; — vakar jam sukako 5 mėnesiai...

—Na, Pranuk, ar neįkyrėjai tetai ir dėdei savo apsilankymu?

—Jokiu būdu, mamytė: kai aš pas juos nuvykau, teta kaip tik pasakė: "Na, tavęs dar tik ir trūko".

★

Vienos operetės direktorius neturėjo sėkmės savo naujais pastatymais. Joks žmogus nėjo į teatrą. Namas buvo visą laiką tuščias, o nuostoliai augo pasibaisėtina.

Vienas jo draugas užklausė, kodėl taip žmonės nemėgsta jo operečių, apie kurias jis tiek daug yra pasakojęs.

—Taip, — atsakė direktorius, — tai yra todėl, kad muziką reikia klausyti porą kartų, nes tik po to žmogus būna sužavėtas. Bet šie kvailiai du kartą nė vienas neklauso!...

★

Vieną kartą į Anatole France duris pasibeldžia vienas ponas, kuris pasisako norįs pamatyti garsojų rašytoją.

—Kuriuo reikalu? — užklausia jį sekretorius.

—Aš esu vienos draudimo įstaigos agentas ir norėčiau pasiūlyti meisteriui apsidrausti savo gyvybę.

—Be reikalo, — lakoniškai atsakė sekretorius: —

—Anatole France yra nemirtingas...

★

Žymusis šiaurės poliaus tyrinėtojas Amundsen buvo įsimylėjęs vieną gražią jauną norvegę. Merginai patiko garsusis mokslininkas, bet ji nekentė jo nuolat rūkomos pypkės. Keletą kartų ji jam davė suprasti, kad ji to nemėgstanti, bet Amundsen buvo toks aistringas rūkytojas, jog nagalėjo nuo tos ydos atprasti.

Kartą jis netikėtai sutiko savo išrinktąją mergaitę pas pažįstamus svečiuose. Žaibo greitumu jis paslėpė savo pypkę švarko viršutinėje kišenėje. Bet skubėdamas, neužspaudė ugnies ir staiga, besikalbant su savo gražuole, jo švarkas pradėjo smarkiai rūkti maždaug toje vietoje, kur randasi širdis. Garsusis tyrinėtojas tačiau iš karto išgelbėjo padėtį, sakdamas:

"Jūs dabar pati matot, gražioji panele, kaip mano širdis dėl Jūsų dega. Žiūrėkit, kaip liepsnoti pradeda." Po tų žodžių greit išskubėjo nusiimti švarko. Visi svečiai smagiai juokėsi iš to įvykio ir džiaugėsi garsaus mokslininko sąmojumi.

SKELBIMAI

Lietuviškos Poezijos Vakarai

Kun. Alf. Grauslio iniciatyva dar prieš vasarą pradėtas ruošti Lietuviškos poezijos vakaras įvyks liepos 3 d. 17 val. Lietuvių Salėje Avellanadoje.

★

Literatūros ir Meno Mylėtojų "Oskaro Milašiaus" draugijos steigiamasis susirinkimas įvyks gegužės 3 d. "LAIKO" skaitykloje, Mendoza 2280, Avellanadoje. Dalyvauja pakviestijai. Alfonsas Grauslys.

MALONUS SKAITYTOJAU!

"LAIKAS" stengiasi būti naudingas, įdomus ir gražus. Tačiau neužmiršk, kad jo pažanga priklauso nuo Tavo paramos. Todėl nedelsdamas pats atsiųsk savo prenumeratą ir paragink savo artimuosius, kad ir jie tą pat padarytų. Nuo Tavęs, Gerbiamas Skaitytojau, priklauso, kada "LAIKAS" galės pasidaryti dvisavaitiniu ir savaitiniu mūsų kolonijos laikraščiu.

Tautinių Rankdarbių Kursai

Mergaičių ir Moterų "Birutės" dr-ja ruošia tautinių rankdarbių kursus. Kursus veda Žemės ūkio Rūmų Pramonės instruktorė p. A. Mikelionienė. Bus dėstoma: 1. Tautinių juostų audimas, kiti tautiniai audiniai, mezginiai, išsiuvinėjimai ir kt. 2. Tautiniai rūbai ir jų gamyba. Kursų pradžia — balandžio 23 d. 17 val. Lietuvių Parapijoje Avellanedoje. Dalyvauja visos moterys ir mergaitės nemokamai. Kursams pasibaigus bus rankdarbių paroda. Geriausiems darbams "Birutės" dr-ja skirs premijas. L. R.

**DIPLOMUOTA MODISTĖ
MAGDALENA TUMOSIENĖ**

Prima įvairius sezoninius ir proginčius užsakymus

Sarmiento 510

Avellaneda

"LIETUVOS AIDAI"

Lietuviškoji radio valandėlė kiekvieną sekmadienį 8 val. 30 min.

Radio Mitre LR6

Dir. ZEFERINAS JUKNEVIČIUS

RUDOLFO KUREIKIO**LIETUVIŠKA KIRPYKLA**

Brasil 796, 4 de Junio (priešais Lietuvių Salę)

Foto K I K A**LUIS FERSZKO y G. SARMIENTO**

Artistas Fotógrafos

Montevideo 482

T. E. 303

Berisso

Pirmąeilis Moterų Grožio Salonas

KIRPYKLA "LA RUBIA"

Savininkė:

ONA KASPARIENĖ

Soler 3441

Bs. Aires

T. A. 79, Gómez 2528

**Jeigu nori pirkti arba parduoti
žemės sklypą (lotą)**

bet kokio dydžio ir bet kokioje vietoje kreipkis į

ANTONIO ZIBELIS

J. A. ROCA 1047, HURLINGHAM — F. C. P.

T. E. 655 - 0423

FUNDICION PRADO

Fundición de Bronce Mecánico, Aluminio y Herrajes en General. Sección Mecánica y Estampados Matrices de Todas Clases y para Toda Industria

EDUARDO JUSYS

Molinos de Raffo 473

Montevideo

Telefono: 22 53 05

"IMAN"**Adolfas Kaušinis**

Vienintelis lietuvis Urugvajuje, turis Elektros Stoties teises. Atlieka visus elektros įrengimus ir pataisymus. Lietuviams didelė nuolaida.

San José 1088

Montevideo

Telefono: 8 79 56

Jei nari statyti namus, kreipkis į

**B E L O G A R
EMPRESA CONSTRUCTORA**

Savininkai:

A. BIELOPOLSKY ir O. GARIBALDI

Planos - Proyectos - Presupuestos

Ejecución Obras

Hipólito Irigoyen 676

T. E. 33 - 9576

Buenos Aires

ALFONSO BARTAŠIŪNO

Metalų liejimo ir apdirbimo Įmonė

Zapican 2789

Montevideo

Telefono: 23 7 48

PRITYRUSI MODISTĖ**ONUTĖ ZUPKIENĖ**

Gral. Aguilar 1253

Montevideo

JUOZO SABALIAUSKO**KRAUTUVĖ IR PIENINĖ**

Rūgštus ir saldus pienas. Mandagus ir greitas patarnavimas.

Cuba 3968, Cerro, Montevideo.

ČIUŽINIŲ IR UŽUOLAIŲ
Dirbtuvė – Pardotuė

Parduodama bovelna, vilnos ir įvairios drobės. Daroma valizoms užvalkalai. Taisomos įvairios minkštos kėdės, daromos gulimos kėdės ir turkiškos lovos.

Kaimos labai prieinamos.

Antanas Šalčiūnas

Juan B. Alberdi 933 T. E. 60-2784
Buenos Aires

Baldų Fabrikas

Gaminami visų rūšių ir stilių baldai

Antanas Girdauskas

Savininkas

Hernandarias 1721 Buenos Aires

Bronzos valcavimo ir vamzdelių traukimo

Dirbtuvė

Priima įvairius užsakymus

Antanas Barzdžius

Savininkas:

Av. Alvarez Jonte 1657, Bs. Aires. T. E. 59-5248

FOTO EMILJA

ATLIEKAMI ĮVAIRŲS FOTO DARBAI

EMILJA JASIUKYNIENĖ

Savininkė

Nogoya 2969, Villa del Parque. T. E. 50-7319

Batų Dirbtuvė ir Cigarečių Pardotuė

Gaminami nauji ir taisomi seni batai

JUOZAS ŠNIPAS

Savininkė:

Cabildo 651 — Villa Porvenir — Avellaneda

SIUVYKLA IR PARDUOTUVĖ

Didelis pasirinkimas

JUOZAS KUČINSKAS

Savininkas

Gral. Roca 4700 Avellaneda

DIPLOMUOTA MODISTĖ
DANUTĖ GILVYDIENĖ

Rio Cuarto 3244
Buenos Aires

Didelė ir moderniška moteriškų rūbų
siuvykla

Modas Survila

Darbas atliekamas sąžiningai, meniškai
ir punktualiai

Esmeralda 823 Buenos Aires
T. E. 31-8446

ELEKTRINIS KĖDŽIŲ FABRIKAS "LIT"

Didelis pasirinkimas. Išpildomi įvairūs užsakymai. Pristatome į visas miesto dalis.
Savininkas

Jonas Aukštikalnis

Vienas iš pirmųjų lietuvių, praskynęs kelių šitai pramonės šakai Argentinoje

Posadas 23, Avellaneda. T.A. 20, Wilde 7831
(aukštuma Av. Mitre 4500)

LIETUVIŠKA VALGYKLA -- RESTORANAS
Skanūs įvairiausių rūšių valgiai. Mandagus
ir greitas patarnavimas

Savininkas

KAZIMIERAS DUDA

Pedro de Mendoza 2117 T. A. 21 - 2952

FOTO STUDIJA

Fotografijų didinimas. Įvairių rūšių portretų
gaminimas. Fotografuoja švenčių,
vestuvių ir kitas iškilmes
Savininkas

Stanislovas Antanavičius

Av. Pavón 1869 Avellaneda

KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ

Priima įvairius užsakymus. Darbas atliekamas sąžiningai ir gražiai

Savininkas

M. ŠLIKAS

P-je. Blandengues 3015 (altura H. Cortes 650)
Avellaneda

Lietuviška įvairių prekių Krautuė
Savininkas

JULĖ SKURAUSKAITĖ

Lietuviai, remkite savo tautiečius, pirkdami
jų prekes!

Brasil 915, kamp. Mendoza Avellaneda

Metalo išdirbinių fabrikas

Gaminama įvairūs varžtai ir kitoki metaliniai išdirbiniai automatinėmis mašinomis ir dideliu kiekyje

Emilija T. de Čekanauskas

Brandzen 2645
T. A. 22 Avellaneda 8535 ir 4258 — Sarandi

MAŠINŲ FABRIKAS

Šaltam metalo apdirbimui

**KNIEDŽIŲ, VARŽTŲ IR VERŽEKLIŲ
FABRIKAS**

Vladas Urbietis

Savininkas:
C. Morón 3596 (Alt. Pavón 3500), Lanús
T. A. 241, Lanus 0116

KĖDŽIŲ FABRIKAS

Atlieka įvairius užsakymus ir pristato į namus. Didelis pasirinkimas.

JUOZAS JUŠKA

Savininkas
R. Gutierrez 1948 - Avellaneda - T. A. 22 - 5137

ELEKTRINIS KĖDŽIŲ FABRIKAS

Dirbamos įvairaus stiliaus stiprios kėdės viešbučiams, kavinėms, raštinėms ir privatiems butams

Kazys Vanagas ir Stasys Šulnis
Savininkai

Quilmes 184, Bs. Aires, T. A. 61, Corrales 4570

VITRINŲ FABRIKAS

Įvairiausi moderniški įrenginiai vaistinėms, drabužių parduotuvėms, barams ir t. t.

Savininkas:

Kazimieras Kaminskas

Trelles 1545-47 Buenos Aires
T. A. 59, Paternal 3675 ir 1918

Didelis Kėdžių Fabrikas

Gaminamos įvairių rūšių kėdės dideliais kiekiais. Darbas atliekamas sąžiningai ir punktualiai

Savininkai:

Šulnis ir Geigas

Chile 765 — Humberto I 1956
T. A. 20 - 9578 Avellaneda

Correo
Argentino
Casa Central

FRANQUEO PAGADO
Concesión No. 4289

TARIFA REDUCIDA
Concesión No. 4015

Registro Nacional de la Prop. Intelectual No. 282140

Geležinių ir bronzinių įvairaus dydžio varžtų (tornillos) metalui veržti fabrikas
Gaminama automatinėmis staklėmis

Inž. Jonas Čekanauskas

Brandzen 2555 - Avellaneda - T. A. 22-9264
T. A. Particular: 22, Avellaneda 7812

Mechaninė dirbtuvė

Veržeklių gamyba. Gaminamos standartinės geležinės ir bronzinės veržeklės
Savininkas:

Inž. Jonas Ramanauskas

Anatole France 390, Sarandi, Avellaneda

LIETUVIŠKA DUONOS KEPYKLA 'EUROPA'

Kepama įvairių rūšių lietuviška duona. Pardavimas vietoje ir su pristatymu į namus. Priimami užsakymai įvairių švenčių ir iškilnių paruošimui

Jonas Motekūnas

Savininkas
Curupayti 230-32 - Gerli F.C.S. - Avellaneda
T. A. 241, Lanus 0933

Lietuviškas kėdžių fabrikas

Gaminamos tvirtos ir stilingos kėdės pagal užsakymą: viešbučiams, kavinėms, raštinėms, krautuvėms ir privatiems butams

Bronius Eidukonis

Savininkas

Salta 265, Sarandi F.C.S. T. A. 22 - 5461

MECHANINĖ DIRBTUVĖ

Įvairiems darbams. — Įvairiausi pritaikymai, padangų ir stabdžių keitimas. Darbas atliekamas sąžiningai ir greitai.

J. Sudnius ir D. Reale

Entre Rios 1866, Buenos Aires - T. A. 23-0903